

(Oqaatigineqartut atuupput)

30. september 2014

Naalakkersuisut Siulittaasuata Aleqa Hammondip Inatsisartut 2014-imi ukiakkut ataatsimiinneranni ammaanersiorluni oqalugiaataa

Aallaqqaasiut

Asasakka innuttaasut, Inatsisartut siulittaasuat Inatsisartunullu ilaasortat.

Inatsisartut Siulittaasuata Inatsisartut 2014-imi ukiakkut ataatsimiinneranni maanna aallartitatsinni tikilluaqqusineranut Naalakkersuisut qutsaviginiarpaat. Neriuppunga tamassi ilaquuttasi aasarsiorluaqatigisimassagisi aallaaniarsimasullu iluatsitsilluarsimassasut. Uagutsinnut nuniattartuusunut kigutaarnaqarluarpoq.

Inatsisartuni maani sivisuumik ulapinnartumillu ataatsimiinnialerpugut inuiaqatigiinnullu eqqortumik aalajangiinissarput tamatta aalajangiusimavarput. Pissutsimmi allanngortinngiinnarneqarsinnaanngillat! Unammisassarpassuaqarpoq suliaasaqarfinnilu ataasiakkaani pitsaanerpaamik angusaqarnissatsinnut isummat suli amerlanerugunarput.

"Nuna ataasiusoq - inuiaat ataatsimoortut" pillugit Naalakkersuisut takorluugaata piviusunngortinneqarnissaanut alloriarujussuareerpugut. Tamatumalu kinguniinnarpaa nunatsinni innuttaasunut tamarmiusunut, tunumi, kitaani, avannaani kujataaniluunniit najugaqarnerat apeqqutaatinnagu pitsaanerusumik atugassaqartitsinissamik qularnaariniarnerput. Aamma nunatsinni innuttaasut atugarissaartiinnarneqarnissaannik qularnaarinissatsinnut, suliaasaqarfiit tunngaviusut ineriartortinniarlugit nunatsinnut aningaasaliiumasut amerlanerusut kajumilersinniarlugit, tunngaviusumik pitsaanerusumik atugassaqartitsinissaq qularnaarniarsimavarput. Aamma namminersornerunissamut imminullu napatinnerunissamut ineriartortitsiuarniarluta danskit naalagaaffiannit akisussaaffeqarfinnik nutaanik tigooraajuarnissaq qulakkeerniarlugu.

Inatsisartuni Naalackersuisunilu sunniuteqarusussuseq annertuvoq tamannalu ataatsimiinnermi matumani siunnersuuterpassuarni suliassatsinni takuneqarsinnaavoq taamaammallu isumalluarpunga, inuiaqatigiinnullu iluaqutaasussamik eqqortunik aalajangiinissamut pitsaasumik kinguneqarluartumillu oqallinnissaq qilanaaralugu.

Ukiakkut ataatsimiinnerinnatsinni matumani inatsisissatut siunnersuuteqarpugut suliffissaaleqisunik ikilisaataasussanik, inuusuttut amerlanerusut inuunermi ingerlaqqinnissaannut periarfissiisussanik, siusinaartumik soraarnerussutisianut tunngasunik aaqqissuusseqqiffiusussanik imaatigullu angallannerup sunniuteqarluarnerunissaanut qulakkeeriviusussanik. Tamatuma saniatigut kommuninik kattussuussinermik naliliineq aallartipparput Saammaasseqatigiinnissamullu Isumalioqatigiissitap sulinera aallartereerluni. Pineqartut taakku tamaasa Siumup Atassutillu qineqqusaarutigaaat piviusunngortinniarlugillu sulissutigeqqillugit.

Tassami soraarninngorutta nunatsinni inissaqarnissarput kinguaattalu inissaqarnissaat qularnaassagutsigu inuiaqatigiinni nunap immikkoortuini ataasiakkaani ineriartortitsiinnarnissamut tunngavissat qularnaartariaqarpavut. Pisortat aningaasartuutaannik ikilisaaneq, sukaterinerit aaqqissuusseqqinnerilluunniit nuannarineqanngisaannarput inuiaqatigiinnili tunngaviusumik tunniuttakkat qularnaassagutsigit ilaatigut taakku pisariaqartarput. Ataatsimut maani ataatsimiittarfimmi aalajangiinivut inuiaqatigiit ineriartornerisa ingerlatiinnarnissaanut tunngavissanik erseqqissaaviupput - partiit akornanni kinguneqarluartumik suleqatigiilluarnissaq Naalackersuisut qilanaarutigaaat.

Attassisinnaaneq siuarsaanerlu

Inuiaqatigiit unammilligassaat periarfissaallu soorpiarnerisa tuffissaqartinnissaat pingaaruteqarluinnarpoq. Unammilligassat ilarpassuisa piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu sunniuteqarnissaat anguniagaavoq, tassa utoqqaat innuttaasullu sanngiinnerit qanoq isumagineqartassanersut aamma inuusuttut ukiut 20-t qaangiuppata sunik periarfissaqarnersut eqqarsaatigalugit. Minnerunngitsumik inuiaqatigiinni

ullumikkut inuusuttortavut periarfissanik qanoq ittunik neqeroorfigisinnaanerivut aamma utoqqarnut sanngiinnerusunullu tunngatillugu suliffissanik naammaginartumillu atugassaqartinneqarnissaasa qanoq qulakkeerneqarnissaa matumani pineqarpoq.

Kisitsisitigut paasissutissat takullugit naammaginangillat. Inuusuttut amerlavallaat suli atualeratilluunniit sumiginarneqartarput. Ullumikkut inuusuttut amerlavallaat atuarfimmi allannissamik atuarsinnaanermillu ilikkanngitsoortarput, taamaammallu ilinniagaqarsinnaanatik. Amerlavallaat suliffimmik attassiinnarnissamik ajornartorsiortitsisumik annertuumik atornerluisuupput. Taamaammat amerlasuut inuiaqatigiinni atorfissaqangitsutut immikkoortinneqartutullu misigisarput. Aaqqissuussaannikkut ajornartorsiutit taama ittut inuit ullumikkut unittoortereertarpaat, inuttullu atukkanik allanngortitsisinnaanerit suliffeqarfiillu akornini nuttarsinnaanerit akornusertarlugu. Naalakkersuisut sulillutik aallartereerput, aaqqissuusseqqinnissallu ineriartormik atugarissaanermillu pilersitsisussat ukiuni tulliuttuni siunnersuutigineqarumaarput. Ataatsimiinnermili matumani siusinaartumik soraanerussutisiallit iluarsartuunneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarniarniarput. Suliassaqarfiit allat aamma sulissutigeqqissavavut matuma kingorna ingerlaavartumillu piviusunngortinneqartartussatut naatsorsuutigisavut.

Ajornartorsiutit uungaannaq killillit iluarsiniarlugit suliarilerutsigit piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu periarfissat aamma eqqumaffiginissaat pisariaqarpoq. Aningaasaqarnikkut immitsinnut napatissinnaanitta anguneqarnissaa pisariaqarpoq, tassa ataatsimoortumik tapiissutinik pinngitsuuisinnaannginnerput taamaatikkiartuaassavarput tamatumunngalu peqatigitillugu innuttaasut ineriartornissaat, atugarissaartuunissaat pigissaartuunissaallu qulakkiissavarput.

Naalakkersuisut aningaasanut inatsit ukiuni tulliuttuni sisamani inuiaqatigiinnik siumut aallartitsisussaq oqimaaqatigiissorlu saqqummiunniarpaat. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut pillugu partiinik isumaqitiginninniarnarit aallartereerput. Aningaasaqarneq erloqinartorsiorpoq, tamannalu Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit tikkuartarpaat. Tamassumalu inuiaqatigiit aaqqissuussaanerannik ajornartorsiutinik

aaqqiissutaaqataasinnaasunik aningaasaliinernut suliniuteqarnernullu pingaarnersiuisoqarnissaanut piumasaaqateqarnerup annertusisippaa. Naalakkersuisut neriuutigaat aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut politikikkut amerlanerussuteqarluartoqarumaartoq, tamannalu ukiuni tulliuttuni pisarialimmik ilorraap tungaanut ineriartortitsilerumaartoq.

Inuusuttut suliniutigineqarfigineqarnerisa nukittorsarneqarnissaat aamma ilinniagaqanngitsunik piginnaanngorsaalluni suliniuteqarnissaq pingaarnertinneqassaaq. Aningaasartuutaasartut appartinneqarnissaat sulissutigineqassaaq taamalu nunat tamalaat takornariartitsisarnerannut unammillersinnaassuserput pitsaanerulersillugu. Aammattaaq Qaqortumi mittarfiliornissamut aningaasanut inatsimmi aningaasanik immikkoortitsisoqarnissaa Naalakkersuisut siunnersuutigaat, Ilulissanilu mittarfiup allilernerneqarnissaanut aningaasaliisussarsiortoqassalluni. Telemut tunngasutigut tunisassiat pitsaanerunissaat akikinnerunissaallu qularnaarniarlugu telemut tunngasut ammanerulersinneqarnissaat aallartinneqareersoq ingerlaannarpoq. Tassunga atatillugu telemut tunngasutigut attaveqateqarnermi tunngaviusumik attaveqarnerup annertusarneqaannarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq, immap naqqatigut kabelip avannamut tallineqarneratigut radiullu atassuteqaqatigiiaat tallinerisigut. Taamatut ineriartortitsiinnarnissaq Naalakkersuisunit pingaartinneqartorujussuuvoq.

Ilanngullugu Nuummi umiarsualiviup nutaap pilersinneqarnissaa 2015-imi aallartinneqassanganerpoq. Tamakku tamarmik suliniutaapput inuiaqatigiinni ingerlataqalerfiusussat, innuttaasunullu iluaqutaasumik attaveqarnermut pitsanngorsaataasussat attaveqarnermullu tamarmiusumut aningaasartuutikillisaataasussat.

Silaannaap pissusaata allanngoriartorneratigut imaatigut ingerlaarfissat nutaat ammarneqarneri Issittumullu soqutiginnittoqarnerulenera pissutigalugu piffissami nutaanik periarfissaqarfiusumiippugut. Taamaammat nunanik tamalaanik suleqateqarnermi Nunatta pisussaaffeqarfiusumik peqataanissaa pisariaqartinneqaleraluttuinnarpoq - pingaartumik avataani uuliasiornermut, atortussiassanut, aatsitassanut qaqutigoortunut, uranimut il.il. tunngatillugu aatsitassarsiornermut tunngasuni ingerlatat nutaat pissutigalugit. Taamaattumik umiarsualivinnut mittarfinnullu aningaasaliinerit

suliniutaapput pisariaqartut, aamma innuttaasut angalanissamut periarfissaannut nioqqutissanillu assigiinngitsorpassuarnik naapertuuttumik akilinnik pisisinnaanissaannut iluaqutaasussat.

Suliaqanngikkutta maanna atugarissaartuunerput eqqarsaatigalugu aningaasalersorsinnaanngikkipput ataatsimiittarfimmi maani paasilluarneqarpoq. Piffissaagallartilluguli iliuuseqarutta aaqqissuusseqqinnissat siunissami atugarissaartuunissatsinnik ilusilersuisussat qanoq imaqarnissaat nammineq aalajangersinnaavarput. Sivisuallaamik utaqqigutta ingerlatsinermut aningaasanik taarsigassarsisariaqalissaagut, taamalu iliortariaqalernissarput Naalakkersuisut kissaatiginngilaat.

Taamaammat attassisinnaanissamut siuarsaanissamullu pilersaarut aaqqissuusseqqinnermi sisamanik siunnerfilik Naalakkersuisut saqqummiunniarlugu aalajangerput. Tassa Kalaallit Nunaata attanneqarsinnaasumik ineriartortinneqarnissaanut uagut oqariartuuterput. Aaqqissuusseqqinnermi siunnerfiit sisamat taakku aqqutigalugit ilaatigut siuariartornissamut tapersiinissamut tunngavissat pitsaanerulersinneqassapput ilaatigullu pisortat aningaasaqarnerisa napatissinnaasumik ineriartortinneqarnissaat ikorfartorneqarluni.

Aaqqissuusseqqinnermi siunnerfiit sisamat taakku aqqutigalugit ilinniartitaanerup qaffasissusia Naalakkersuisut malunnaatilimmik qaffassarniarpaat. Ullumikkut kisitsisit paasinarsisippaat nunani avannarlerni ilinniartitaanerup qaffasissusaanut sanilliullugu assut kinguaattooqqasugut, aamma malunnaatilimmik qaffassaanissaq pisariaqartinneqartoq.

Aamma suliffeqarfiit aningaasaliissuteqartartullu tunngaviusumik atugassaqartilerniarpavut, tassa ilaatigut aalisarnerup, takornariartitsisarnerup aatsitassarsiornerullu ineriartorteqqinneqarnissaat pilerinarnerulersinniarlugit. Isumaqarpugut pingaartumik inuussutissarsiutit taakku pingasuusut annertuumik ataavartumillu ineriartortitsinissamut aningaasatigullu isaatitsinissamut ilippanaateqarluartut. Tamatumanili aningaasaliisunik, sullitassanik niuerfissanillu pissarsiniarluta nunanik allanik suleqateqaannartariaqarpugut. Anguniakkavullu anguniarlugit Naalakkersuisut nunarsuarmi angalasariaqarnerannik kinguneqarpoq. Tamanna Naalakkersuisunut ilaasortanut tamarluinnarnut atuuppoq, tassami

ineriartorneq, aningaasaliinerit sullitallu namminneq takkunnaviangillat.

Naalackersuisut imaani miluumasunik pisassiisarnissamik, aalisakkanik niuerfinnik ineriartornissamullu aningaasaliinernik qularnaarinissaat aalisartumut, piniartumut savaatilimmullu pisariaqarput. Nioqqutissiaatigut imminnut tuninaviangillat, tamanna pingaartumik takornariaqarnermut, aatsitassarsionermik ineriartortitsinerimut aalisarnermullu atuuppoq.

Angalannginnerusinnaavugut. Tamanna Naalackersuisunut ilaasortanut pineqartunut – uangalu ilaqtannut – pitsaassagaluarpoq. Nunatsinnulli angusaqarnerunissaq kissaatigaarput. Nunarput nunarsuarmioqatitsinnut tikikkuminarnerulersissavarput, taamaaliunngikkuttami ineriartornerup nunarput avaqutissavaa. Taama iliuunngitsoorsinnaangilagut. Piniartortavut arfattassanik pisariaqartitsipput. Aalisartortavut aalisagartassanik pisariaqartitsipput. Inuussutissarsiutivut ilisimasaqarnissamik suleqatissanillu pisariaqartitsipput. Siumut Atassullu taama isumaqarput.

Ataatsimiinnermi matumani siusinaartumik soraarnerussutisianut tunngasunik aaqqissuusseqqinnissamik siunnersuut, siunnerfiit sisamaasut ilaattut saqqummiunneqassaaq. Tassa taanna aaqqissuuteqqitassat arlallit akornanni siullertut siunnersuutaavoq. Aaqqissuusseqqinnissami siunertarineqarpoq inuttut atukkanik allanngortitsisinnaaneq suliffeqarfiillu akornini nuttarsinnaaneq ikorfartorniartugit suliaqarfinni ataasiakkaani atugarissaarnikkut ikiorsiissutigineqartartut siunnerfigineqarnissaat. Inuiaqatigiinni sanngiinnerpaat akuersaarneqarsinnaasumik inuunerminni atugaqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat peqatigitillugu inuit ataasiakkaat imminnut pilersornissamut periarfissaqartinniarnemat mianersorluni ingerlatassaavoq.

Kommunik suliqateqarnissamik isumaqatigiissut nutaaq aqutigalugu eqeersimaarnerusumik suliqatigiilernissaq anguniagaavoq, tassa innuttaasunut inuussutissarsiuteqartunullu tunngatillugit naleqartinneqarnerpaat ukkatariniartugit. Aningaasanik iluanaarniartarneq qaangerniarneqassaaq, taamalu ilaatigut digitalinngortitsineq suliniutissanillu siunnerfilersuineq aqutigalugit nutaaliorsinnaaneq ataatsimullu aaqqiissutissaliorsinnaaneq aqutissiuunneqassallutik. Digitalinngorsaanermi periusissiaq pisortat ingerlataqarfiini naammassisaqarnerulernissamut ikorfartuutaasusaaq aamma tunuliaqutat najugarisarluni eqqarsaatiginagit –

inuiaqatigiit ineriartortinneqarnerannut kikkut tamarmik peqataalluarnissaannut pitsaanerpaamik atugassaqartitsinissamut ikorfartuutaasusseq Naalakkersuisut saqqummiuppaat. Tassunga atatillugu ineriartortitseqqinnissamut pitsaanerpaamik atugassaqartitsinissaq qularnaarniarlugu ineriartortitseqqinnissamut peqataanissaq pillugu kommunit arlallit oqaloqatigilerpavut.

Aaqqissuusseqqinnermi siunnerfiit sisamat taakku allatut oqaatigalugu napatissinnaasumik ineriartornissamut ilivitsuutitsilluni politikikkut akuliukkiartorneq ersersippaat.

Naalakkersuisut, kommunit KANUKOKA-llu suleqatigiinnerat Naalakkersuisunit pingaartinneqarpoq. Qulequttat aaqqissuusseqqinnerillu arlalippassuit, siunissami tamatsinnut pingaaruteqaqisut sulissutigineqarput. Siunissami atugarissaarnissarput siuaruaqqinnissamullu periarfissavut qulakkeerniarlugit aaqqiissutissat attanneqarsinnaasut pilersinnissaat pingaaruteqarpoq.

Aaqqissugaanerup aaqqissuuteqqinnerata sunniutai pillugit inuiaqatigiinni annertuumik suli oqallittoqarpoq, qinikkat innuttaasullu akornanni ingerlanneqartunik.

Naalakkersuisooqatigiinnissamik tunngavigisami ima allassimasoqarpoq:

”Kommunerujussuarnut ikaarsaarnermi innuttaasut kiffartuunneqarnerisa naligiissarneqarnissaat oqartussaaqataanerisalu pitsanngorsarneqarnissaat siunertaavoq, taamatullu ingerlatsinermi pisariillisaasoqarnissaa. Kommunerujussuarnut ikaarsaarnerup siunertamut naapertuunnersoq nalilersorneqassaaq.

Kommunit iluanni sumiiffiit siunnersuisoqtigeeqarnerat qulakkeerneqassaaq.”

Aaqqissuusseqqinnermik nalilersuineq annerusoq kommunit KANUKOKA-lu suleqatigalugit Naalakkersuisut upernaq aallartippaat. Anguniakkat, 2009-mi kommunit kattussuunnerinut tunngaviusut anguneqarsimanersut, nalilersuinermi paasiniarneqassapput. Aaqqissuusseqqinnermut anguniakkat naammassineqarsimanersut iluatsissimanersulluunniit misissortariaqarparput.

Aamma nalilersuinermit atatillugu aaqqissuusseqqinnerup najukkani oqartussaaqataanermit sunniutai innuttaasut qanoq misigisimaneeraat pillugu

apersuilluni misissuisoqarpoq. Kalaallit Nunaanni kommunit kattussuunneri pillugit sumiiffinni oqartussaaqataaneq eqqarsaatigalugu misissueqqissaarnermik nalunaarusiornermillu sulianut nalunaarusiami angusat ilanngussuunneqassapput.

Suliaq pingaarutilik 2015-ip qiteqqunnerani naammassineqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, tamatuma kingorna angusat Inatsisartunut tamanullu ingerlateqqinneqassallutik. Namminersorlutik Oqartussat kommunillu iluini siunissami aqqissugaanerit nalilersornissaanni suliaq pingaaruteqartorujussuuvoq.

Najukkami oqartussaaqataaneq Naalakkersuisut nukittorsarusuppaat kommunillu najukkami ataatsimiititalianik pilersitsilersimanagerat Naalakkersuisut naammagisimaarlugu paasivaat. Suliassaq tamanna pissanganartoq Naalakkersuisut ukiuni tulliuttuni malinnaavigissavaat.

Naalakkersuisut soorunami Qaasuitsup Kommuniata avinneqarsinnaanera pillugu oqallinneq malinnaavigaat aamma tamanna pillugu kommunip innuttaasa akornini tikkuussisussamik taasisitsinerup inerneru tusaatissatut tiguaat. Tamanna tunuliaqutaralugu pineqartoq pillugu Naalakkersuisut kommunimik oqaloqateqarput piffissallu qinigaaffiusup matuma ingerlanerani siunissamut qularnaakkamik aqqiissuteqarnissaq qularnaarniarlugu kommunit isumaliutaat naliliinermut ilaatinneqassapput. Aqqiissut pineqartoq najukkami kissaatigineqartunut tapersiiviusaaq pisortallu suliassaqarfianni naapertuuttumik aqqissuussinissaq qularnaarlugu. Nunami maani kommunit aggorneqarnerannut tunngatillugu aalajangiinissamut tunngavissaq pigineqalerpat Inatsisartut tassunga isummernissamut periarfissaqassapput.

Naligiissarineq naligiinngissuserlu

Naalakkersuisut kommunit tamaasa KANUKOKA-lu peqatigalugit januaarimili nalimmassaasarneq pillugu nutaamik aqqissuussinissaq pimoorullugu suliaaraat. Sulialli nutaajunngilluinnarnera eqqaamaneqassaaq, tassami ukiut arlallit ingerlanerini kommunit KANUKOKA-llu akornanni pineqartumi aqqiissutaasinnaasut eqqartorneqartarsimmata. Susasaqartut namminneq isumaqatigiissinnaangimmata Naalakkersuisut naapertuilluartumik sivisuumillu attanneqarsinnaasumik aqqiissutissarsiornermik suliaqarsimapput. Tunngaviatigut

aaqqiissutissarsisoqarnissaa susassaqtunit tamanit tapersorneqarsimavoq ilisimaneqartutulli taamaanngilaq. Taamaattumik susassaqtut eqqartueqatigeqqinnerisigut Naalakkersuisut aqputaani naapiffiusumik aaqqiiniarnissaq salliutissimavaat.

Taamaattorli ilusiliussassap taama ittuq qanoq isikkoqarnissaa pillugu kommunit akornanni isumaqatigiinngissuteqartorujussuusermanera suliap suliarineqarnera tamaat erseqqissimavoq. Soorunami suliami tassani soqutiginnittut assigiinngillat taakkulu Naalakkersuisut naalaarluarsimavaat, eqqartoqattaarlugit naggataatigullu aalajangiisariaqalerlutik. Aalajangiisariaqarnikkut Naalakkersuisut isumaat naapertorlugu kommunit akornanni pitsaanagerusumik oqimaaqatigiilersitsisoqassaaq, innuttaasunik sullissinissamut pitsaanagerusumik ataatsimut tunngavissaqarniassammata. Naligiissaarinnermut ataavanagerusumut ikaarsaariarneq ukiut nikinnerannit sunniuteqalissaaq.

Ingerlataqannginneq, suliffissaaleqisorpassuaqarneq aningaasaqarnikkullu ajornartorsiuteqarujussuarneq naggataatigut isumagininnikkut unammisassarpassuaqalerfiuserinnaapput. Kommunit arlallit isumagininnikkut unammilligassaqartorujussuupput tamatumunngalu peqatigitillugu taakku aaqqinnissaannut nukissaqaratik. Sumiiffiit taakku pineqartut aningaasaqarnikkut ima tatineqarsimatigaat assersuutigalugu aqquserneri putunik iluarsaanissamut matoorinissamulluunniit akissaqaratik, sumiiffinni allani aqquserngit akuttunngitsumik asfalterneqartarlutik - naligiinnginneq annertoorujussuuvoq innuttaasuvullu taama pisinnaanngilavut.

Nukittunerpaat pisuunerpaallu ukiorpassuarni nammagassaminnik nammataqarsimanngillat taamaattumillu sanngiinnerpaat piitsuunerpaallu nammagaqarpallaarsimallutik. Tamanna ataatsimooruttariaqarparput, pingaartumik tunngaviatigut isumaqatigiissutaalluartillugu. Naalakkersuisut naligiinnginnermik millisaaniarnerat qularutigineqassanngilaq tamatumalu anguneqarnissaanut ilungersunartumik aalajangiinissaq Naalakkersuisut akisussaaffigaat tamannalu siuttuuffigilluarsinnaavarput!

Aaqqissuuseqqinnerit ineriartortitsinerillu aamma kommunini sisamaasuni tamani suliniutit suliffinnik pilersitsisinnerasut pitsaasumik oqimaaqatigiissumillu aningaasaqarnikkut ineriartortitsisinnerasut pillugit Naalakkersuisut kommuninik suleqateqaannarniarput. 2014-imi januaarimi

missingersuusiorneq pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaasoq taassuminngalu malitseqartitsineq tamatumunnga qularnaareqataaffiusaaq. Suliamut tassunga tunngatillugu peqataasut tamarmik soqutigisaat imminnut taputartuupput, taakkulu peqatigiilluta ingerlateqqissavavut nunamut tamarmiusumut, kommuninut ataasiakkaanut, najugaqarfinnut ataasiakkaanut kiisalu ilaqutariinnut innuttaasunullu ataasiakkaanut imminut pilersornerulernissaq qulakkeerniarlugu iluaqutaasussami.

Nunaqarfinnik ataatsimeersuartitsineq

Nunaqarfinni inuussutissarsiutigut periarfissanik ineriartortitsineq Naalakkersuisunut pingaarutilerujussuuvoq, nunatta tamarmiusup ineriartortinneqarnissaa anguniagaraarput. Najugaqarfiit minnerusut ineriartortinneqarnissaat pillugu Ilulissani maajimi ataatsimeersuarpugut nunaqarfiit tamarmik peqataaffigisaannik. Ataatsimeersuarneq arlalinnik siunnersuuteqarfiuvoq. Nunaqarfiit kommunillu peqataaffigisaannik malitseqartitsisussanik pilersitsisoqarpoq, nunaqarfiit ataasiakkaat ineriartortinneqarnissaannut siunnersuutinik pitsaasorpassuarnik malitseqartitsinissamik qularnaarisussanik. Najugaqarfinni mikinerusuni ineriartortitsinissamut periarfissat takussutissiarineqarnissaat Naalakkersuisut anguniagaraat, taamaalilluni taakku ineriartorteqqinneqarnissaannut tunngavissat qularnaarneqarniassammata.

Nunaqarfiit illoqarfinnut nammakkiutaanerit pillugu ukiorpassuarni isummanit pigiliutiinnakkanit kiinarsisinneqartarsimavugut tamatumunngalu akissutissaq tassaasimavoq tunngaviatigut nunaqarfiit ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atorunnaarsinneqassasut. Pissutsinik tamakkuninga nikisitsisumik paasinninnitsinnik maanna misissueqqissaartoqarsimalerpoq isikkualu siullermik isummiussatsinnit kusanarnerujussuuvoq. Amerlanernut tamanna tupaallaataasimavoq soorunalumi taanna nunaqarfirmiortatsinnut qanoq siunissaqartitsinissatsinnik nalileeqqinnissamut ilanngutissavarput.

Suliffissaaleqineq

Innuttaasut akornanni suliffissaaleqinerujussuaq maanna ataatsimut

unammisassaavoq. 2009-mit 2012-imut suliffissaaleqisoqarnerulersimavoq ukiunilu marlussunni kingullerni suliffissaaleqineq qaffasissumiiginnarsimavoq - tamanna unitsiinnarniannngilarput - taamaattumik amerlanerusut suliffeqalersinniarlugit suliassa qarfiup iluarsaavigineqarnissaanut Naalakkersuisut 2014-imiilli immikkut aningaasaleereerput. Suliniut taanna kisiartaassanngilaq amerlanerusullu suliffeqalersinnaaqqullugit tunngavissat qularnaarniarlugit ataatsikkut suliassa qarfinni arlalinni siunnerfilimmik Naalakkersuisut sulissuteqarput.

Naalakkersuisut Suliffissaqartitsiniarnermi periusissiorsimapput: "Nuna, suliffeqarfik", maanna siunissamilu unammilligassanik periarfissanillu sukumiisumik misissueqqissaariffiusumik taannalu tunuliaqutaralugu aaqqiissutissiorsimallutik, 2017-ip tungaanut innuttaasut suliffittaariaannaat akornanni suliffissaaleqinerup affaannanngortinneqarnissaanik anguniagaqarnerput angusinnaaniassagatsigu.

Suliffissaqartitsiniarnermi periusissaq pingasunik tunngaveqarpoq:

- Inuussutissarsiorlut piginnaasanik immikkuullarissunik ujartuinissaat.
- Sulisussat najugaqavissut inuussutissarsiornermi ujartorneqartunut naapertuutissasut innuttaasut najugaqavissut suliffinnik tigooqqaasuuniassammata.
- Pisortani suliassat ingerlaartarnerat innuttaasutsinnut periarfissanik tamanik siammarterissutaalluartunngortinneqassasoq.

Piareersarfimmut aningaasaliissutit qaffannerisigut innuttaasut inuusuttut amerlanerusut ingerlariaqqinnissaminnut taamatullu namminneq inuunerminnut ineriartornissaminnullu akisussaalernissamut nalinginnaasumik tulaavissaqartinneqarnissaat qularnaassavarput.

Piginnaasaqalerfiusunik pikkorissartitsinermut immikkoortitat qaffannerisigut innuttaasut nunaqavissut suliffeqarfinni pisariaqartivinneqartunik piginnaasaqarnissaat qularnaassavarput.

Nuna tamakkerlugu internetikkut suliffissarsiorarfimmik pilersitsinikkut kommuninilu suliffissarsiuussisarfinni sulissuteqarnerulernikkut suliffittaariaannaat maani nunatsinni suliffeqalersinneqarnissaat qularnaassavarput.

Aammattaaq innuttaasut amerlanerusut piginnaangorsaqqinnissamik neqeroorfigineqartarnissaat sulissutigissavarput. Taamaaliornikkut innuttaasut pisariaqartitsisuusut suliffeqalernissamut saatinneqassapput tassanngaanniit peersinneqaratik. Suliffissarsiuussilluartarneq isumaginninnermi politikiujuassaaq pitsaanerpaaq!

Suliffissarsiuussilluartarneq ataatsimooruttariaqarparput - pisortani namminersortunilu. Innuttaasunummi nunatsinnullu pitsaanerpaamik siunissaqartitsinissaq qularnaarniarlugu ataatsimut suliassaqarpugut.

Ilaqutariinnik sullissineq sumiginnaasarnerlu

Kommunit tamarmik nunatta ilaani assigiinngitsuni isumaginninnikkut ajornartorsiuteqarfiusorujussuupput tamannalu Naalakkersuisunut tullerriiarinnermi pingaartinneqartorujussuuvoq. Isumaginninnermullumi tunngasuni najukkami sulissuteqarnerulernissaq pineqartillugu kommuninik qanimut oqaloqateqartarneq pingaartipparput. Innuttaasut ikiortariallit eqqortumik neqeroorfigineqarnissaat qularnaarsinnaajumallugu oqaloqatigiinnissaq suleqatigiinnissarlu pingaaruteqarput. Taamaammat Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq kommunalbestyrelsinik qanimut ingerlaavartumillu oqaloqateqartalerpoq. Aamma taamaaliornikkut isumaginninnermut tunngasuni najukkani nunalu tamakkerlugu suliniutinik ataqatigiissaarinissaq pillugu pitsaasumik tunngavissiiniarluni.

Meeqqat

Meeqqat tamarmik namminneq nukissaminnik pitsaanerpaamik atorluanaanissamut periarfissaqarlutik pitsaasumik toqqissisimanartumillu alliaartorsinnaanissaat qularnaassavarput. Aamma meeqqat pisinnaatitaaffii nukittorsassavavut, taamaattumik meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu inatsisissatut nutaatut siunnersuuteqarpugut taassumalu partiinit tigulluarneqareersimanera Naalakkersuisuni nuannaarutigaarput. Tamatumunnga peqatigitillugu Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisup naalakkersuisoqarfini peqatigalugu meeqqanut

inuusuttunullu tunngasuni sullissineq nukittorsarniarlugu kommunit iliuusissatut pilersarusiortarnerannut tapersiinissamut sulissuteqarneq aallartippaa.

Ukioq kingulleq ukiakkut ataatsimiinnermut ammaanersiorluni Naalackersuisup oqalugiarnermi malugeqquaa inuusuttunut ajornartorsiuteqalersinnaasunut tunngatillugu taakkununga naleqqussakkamik sullissiveqarnissaq pisariaqartinneqartoq. Sisimiuni Isikkivimmik ammaanikkut inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut tigummigallagaasunut inissiivissamik neqerooruteqarsinnaalerpugut. Tassami inuusuttortavut eqqartuunneqarsimasut immikkut eqqarsaatigisariaqarpavut Isikkiviullu maanna tamatumunnga tunngavissinera Naalackersuisut nuannaarutigaat.

Kinguaassiuutitigut innarliisarneq

Amerlaqisut meeraanermi kinguaassiuutimikkut innarlerneqarsimanermi suli kingunerlutsitsisarput taamaammallu ulluinnarni inuuniarnermi ajornartorsiuteqarlutik. Tarnip pissusiinik ilisimasallit angalatinneqartarnissaannik Naalackersuisut ukioq kingulleq anguniagaqarpavut. Angalasartut ukioq kingulleq septembarimiilli sulinertik aallartippaat, tamatumani angalasartut katsorsaajartortarnertik aallartillugu. Suliniut illoqarfanni tigulluarneqarsimaqaaq 2014-imilu iluatsilluartumik nanginneqarpoq.

Meeqqanik innarliisimanginnermut uppersaasarneq

Aammattaaq Naalackersuisoq meeqqanik innarliisimanginnermut uppersaatiniq pissarsinissamut pisussaaffeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuuteqarpoq. Inatsisissatut siunnersuummi meeqqanik innarliisimanginnermut uppersaasiisarnermik atuinerup annertusineqarnissaa taamaalillunilu meeqqanik kinguaassiuutitigut innarliisarnermut akiuiniarluni sulissuteqarnerulernissamut tunngavissinissaq pingaarnertut siunertarineqarpoq. Meeqqanik innarliisimanginnermut

uppernarsaatiniq pissarsisarnerup inunnut assersuutigalugu meeqqanik sullissinissaq suliaqarnissarluunniit siunertaralugu atorfinitsinneqartunuinnaq atuukkunnaarnissaa siunnersuutip nassataraa. Siunnersuut naapertorlugu aamma inuit atorfimminnik suliaminnilluunniit isumaginninnermut atatillugu meeqqat 15-it inorlugit ukiullit akornanniittussat meeqqanik innarliisimanginnermut uppernarsaateqartinneqartartussanngussapput.

Nakuuserneq

Naalackersuisut 2014-imiit 2017-imut nakuusernarnermut Ilioriusissatut Iliuusissatullu Pilersaarutaatigut siunissami qaninnerusumi anguniagaavoq inuiaqatigiinni inuuffigisatsinni nakuusernarnerup pinaveersaartinneqarnissaa killilersimaarneqarnissaalu. Iliuusissatut pilersaarutitigut sulissutigisassat suliaralugit anguniagaasunut sisamanut tunngatitaapput:

- Nakuusernermik eqqugaasut pitsaanerusedumik tapersorsorneqarlutillu siunnersorneqartassapput
- Nakuusernarnerup ingerlaartuarnera unitsinneqassaaq
- Assigiinngitsunik suliallit suliat nakuusernermut tunngasut pillugit suleqatigiinnerat ineriartortinneqassaaq, aamma
- Nakuusernarneq pillugu ilisimasat paasissutissiisarnerlu nukittorsarneqassapput.

Paasititsiniaaneq "Nakuuserneq unitsilli - Nipangersimaneq unitsilli" aamma internetikkut nittartagaq www.inooqateqarnerit.gl aappariinnermik inooqatigisamulluunniit nakuusernarnermik sammisaqarfiusut aallartinneqarput. Ukiuni tulliuuttuni suliniutinik amerlanerusedumik malitseqartinneqassapput.

Qimarnguik katsorsaasarfillu nunamut tamarmiusumut atuuttoq, Illernit Qeqertarsuarmiittoq, nunatsinni maannakkut qimarnguiusunut arfineq marluusunut ilassutissatut isigineqassaaq. Illernit taamaallaat qimarnguittut atorineqassanngilaq kisiannili arnanut qitornalinnut najukkaminni qimarnguioreersuujunnartunik iluaquserneqarsinnaanngitsunut katsorsaasarsfiussallunittaag.

Qimarnguinnik atuisut suli pitsaanerusumik tapersersorneqartarnissaat ilitsersorneqartarnissaallu siunertaralugu Mary Fonden suleqatigalugu qimarnguinni sulisut piginnaasaqarnerulersinniarlugit suliniut ukiuni pingasuni ingerlasussa q aallartinneqarpoq.

Inatsisitigut ataataqanngitsut

Maannamut inatsisitigut ataataqanngitsut ataataqarnerminnik aalajangersaavigineqarnissamut periarfissaqalernerisa tamatumalu inatsisitigut ataataqanngitsorpassuarnut ullumikkut ataataanermut eqqartuunneqartarnertulli, tassunga ilanngullugu ataatamisulli kinguliaqarsinnaatitaanertulli kingornussisinnaatitaanertulli inatsisitigut sunniuteqartussaananeramik qularnaarinissamut naalagaaffeqatigiinnermi pingaarutilimmik oqaluttuarisaanermilu siullermeerluni alloriartoqarsimanera Naalackersuisut nuannaarutigaat. Kalaallinut tunngatillugu suliami tassani sorsuutigisavut tamaasa angunngitsoorpavut. Taamaattorli ilaatigut inatsisitigut ataataqanngitsut maanna suli inuusut amerlassusiinik qulaajaasussanik, inatsisitigut ataataqannginnermit inuttut sunnerneqarsimanermik qulaajaasussanik, kiisalu inatsisitigut ataataqanngitsunut inissisimanerminnut atatillugu misigissutsikkut iluarsisaqartariaqartunut siunissaq eqqarsaatigalugu suliniuteqartussanik suleqatigiissitanik pilersitsinissaq statsministerilu isumaqatigiissutigaarput. Sulineq taamaalilluni naammassineqanngilaq Naalackersuisullu pineqartumik soqutiginnilluinnarniarput.

Innuttaasut pisinnaasakinnerusut

Nuna tamakkerlugu innarluutilinnut sullissivimmik Sisimiuni inissisimasumik pilersitsinerup aallartinneqarnera Naalackersuisut nuannaarutigaat. Sullissivik paasiniaaviussaaq, sungiusaaviulluni, siunnersuisarfiulluni ilitsersuisarfiullunilu, kiisalu pikkorissartitsisarfiullunilu ataatsimeersuarterfiussalluni taamaammallu innarluutilinnut tunngasuni pisortat sullissinerannut annertusaataassalluni.

Taamatuttaa q inuit annertuumik innarluutillit atugarisaasa

pitsaanerulersinnissaat soqutigineqarpoq, ilaatigut innarluutillit pillugit inatsisit iluarsateqqinnissaat pilersaarutaalluni taamatullu inersimasut tarnimikkut innarluutillit ulloq unnuarlu angerlarsimaffiata Elisibannguup nutaap pilersinnissaanik, siunnersuuteqarluni Aningaasanut Inatsisissatut Siunnersuummut 2015-imut ilanngunneqartumik.

Naalackersuisut isumaqarput innuttaasut tamarmik sulisinnaassusiisa iluaqutigineqarnissaa pisariaqartinneqartoq. Taamaammatt ingerlaatsimik aallartitsisoqarpoq innuttaasut sulissanatik pisortanit pilersorneqartut amerlanerusut nukissaminnik periarfissaminnillu iluaqutiginnilersinniarlugit, peqataallutik sulilernissaat siunertaralugu. Innuttaasut ataasiakkaat sulisinnaassusiisa suliffeqarnermut ilanngunnissaat qulakkeerniarlugu ineriartortinnissaat sammineqartariaqarpoq.

Pisortanit pilersorneqaannarnerminngaanniit imminut pilersorsinnaanerulernissaq taamalu pineqartut imminnut ilaqtaminnillu pingaartitsinerulernissaat anguniagaavoq.

Innuttaasut tarnimikkut innarluutillit pisariaqartitaminnut naapertuuttumik, soorlu najugaqarnikkut, ikorfartorteqarnikkut allatigulluunniit naleqquttumik ikiorserneqartarnissaat Naalackersuisut innarluutilinnut tunngasuni suliniutit akornanni pingaartippaat, taakku sapinngisamik nalinginnaasumik atugaqarnissaat qularnaarniarlugu. Taamaattumik pineqartumi pitsaanerusumik sulissuteqarnissaq pillugu kommunit eqqartueqatigineqarnissaannut Naalackersuisut suliniuteqarniarput.

Ilinniartitaanermut Periusissiaq Ilinniartitaanermullu Pilersaarut

Ilinniartitaanermut Periusissiaq Ilinniartitaanermullu Pilersaarut tassaapput ilinniartitaanermut tunngasuni suli atualinngitsunit ilisimatusarnermut Naalackersuisut takorluugaat - oqaatsit allatorneqareerput, periusissiaq pilersaarullu Inatsisartunut agguanneqareerput maannalu Naalackersuisut suliniutaat soqutiginnittut sullissiveqarfiillu attuumassutillit suleqatigalugit piviusunngortinneqassallutik.

Pineqartut ilinniartitaanermi alloriaqqinnissamut ilinniarfiutitsinni piareersarneqartarnissaat Naalackersuisut sammivaat - taamaattumik

amerlanerusut ilinniagaqarnissamik aalajangertarnissaannut ilinniartitaanermut tunngasut ataqatigiissuunissaat pingaaruteqarluinnarlutillu tapertaatinneqassapput.

Ukiut tamaasa amerlanerujartuinnartut ilinnialersimasaminnik naammassinnittalersimanagerat paasillugu Naalakkersuisut nuannaarutigaa. Sulili ilinnialertartut tamarmiunngitsoq naammassinnittarput inuillu ilinniakkamik aallartitsisut naammassinnittartullu siunissami amerlineqarnissaat Naalakkersuisut anguniagaraat - taamaattuminguna Ilinniartitaanermut Periusissaqarlutalu pilersaaruteqartugut.

Siunissami suliamik paasisimasalittavut nammineq ilinniartittalissavavut. Taamaattumik ukiuni tulluuttuni maani nunatsinni pinngortitamik ilisimatusarnikkut ilinniartitaanernik aamma neqerooruteqartalernissarput Naalakkersuisut neriuutigaa. Soorlu geologit, biologit, laborantit il.il. ilinniartitaanerit Sisimiuni diplomingeniøritut ilinniartitaanermit ARTEK-imit periuseq assigalugu neqeroorutigineqartalissapput. Tassani ilinniartut immikkoortut ukiup affakkuutaartut ilaannik Nunatsinni ilinniartarput immikkoortullu ilaannik nunatta avataani ilisimatusarfinni ilinniartarlutik. Periuseq taanna atorlugu inuusuttut periarfissaqarnerulersinneqassapput tamatumunngalu peqatigitillugu silarsuarmut matunik ammaassiffigineqassallutik. Silarsuaq misigisassaqaqarfiusoq nutaanillu misilittagaqaqarfiusoq inuusuttut atorsinnaasaannik.

Ilisimatusarneq

Ilisimatusarnikkut siunnersuisarneq ilisimatusarnermullu aningaasaliissuteqartarneq pillugu inatsit nutaaq Naalakkersuisut akueraat. Kalaallit ilisimatusarnerisa Nunatsinni aallaaveqartup inuiaqatigiinnut kalaallinut iluaqutaasussap siuarsarneqarnissaa nukittorsarneqarnissaalu pingaarnertut siunertaapput.

Tassunga atatillugu Ilisimatusarnermi Siunnersuisoqatigiit nutaat ataavartuusussat, ilisimatusarnermi siunnersuisarnermut aqutsiviusut nunamut pituttorsimanngitsut 2014-imi maajimi pilersinneqarput. Naalakkersuisunut Siunnersuisarnikkut, kiisalu nunatsinni nunanilu tamalaani ilisimatusarnermi oqallittarnermut peqataasarnikkut inatsimmi siunertaasut

piviusunngortinneqarnissaat Siunnersuisoqatigiit suliassaraat.

Ilinniartitaanermut Periusissiamik Ilinniartitaanermullu Pilersaarummik II-mik pilersitsinikkut 2014-imi ukiap ingerlanerani ilisimatusarnermut nutaamik periusissiornissaq pilersaarutaavoq. Taanna 2015-imi Upernaakkut Ataatsimiinnermi saqqummiunneqassangatinneqarpoq. Ataatsimut isigalugu Nunatsinni ilisimatusarnerup nukittorsarneqarnissaa taamalu iliornikkut ilinniartitaanerni nutaani inuussutissarsiutinilu nutaani siuarsaaqqinnissaq ilisimatusarnermut periusissiami siunertaavoq.

Ilisimatusarnermut tunngasuni siunnerfeqarluni suliniuteqarnermut takussaasumik uppernarsaatitut nunatsinni ilinniarfinni ilisimatusarfinnilu Ph.d.-tut naammassisut amerlisimapput. Tamatumuuna ilinniarfiutitsinnut tunngaviit, kiisalu tunngaviusumik ingerlaavartumillu ilisimatusarneq nukittorsarneqarpoq. Ilisimasallu ilisimatusarnermik tunngavillit soorunami politikikkut allaffissornikkullu aalajangiisarnernut nukittorsaaqataassapput, pinerit tamaasa aalajangiinnermi pitsaanerpaamik tunngavissaqarnissarput qularnaartuarsinnaanngorlugu.

Inatsisinut tunngasut

Ukiakkut ataatsimiinnermi matumani inatsisissatut siunnersuuterpassuarni inatsisilerineruleriartorneq ersersinneqarpoq. Tamatuma kinguneraa ataatsimiinnerit sivitsoraluttuinnarneri. Tamatumuuna inatsisiliortarneq tamarmiusoq piumasaqarfigineqarlunilu tatineqarpoq - tamanna Inatsisartunut Naalackersuisunullu, aammali kommuninut tusarniaaffigineqartartunullu allanut qisuariartunut atuuppoq. Qisuariarneq taanna naapertuuppoq, taamaattumik sulinerup nukittorsarneqarnissaa naapertuuttunngorsarneqarnissaalu qularnaarniarlugu inatsisiliornissamut piareersarnermut atugassarititaasut eqaannerulersinneqarnissaannut periarfissat eqqartorniarlugit Inatsisartut Siulittaasoqarfiat Naalackersuisunit attavigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut Namminersorlutik Oqartussani inatsisilerinikkut piginnaasat katersorneqarnissaannut nukittorsarneqarnissaannullu Naalackersuisut suliniuteqarniarput. Inatsisiliornerit aalajangersimasut atuuttullu eqqarsaatigigaanni, aammali ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu

nammineernerulernissamik eqqarsassagutta tamanna pisariaqarluinnarpoq. Suliassaqarfiit Namminersorlutik Oqartussat pillugit isumaqatigiisummi pineqartut tigusinnaasatta affai sinnilaarlugit inatsisilerinermut tunngapput. Allaffissornermi tatineqaleriartuinnarneq malitsigitinneqartoq pissutigalugu pineqartumi nutaanik eqqarsartariaqarlutalu ineriartortitsiuartariaqarpugut. Tassunga ilaavoq Ilisimatusarfimmi inatsisilerinikkut ilinniartitaaneq, Aalborg Universitet suleqatigalugu ukiaq manna aallartinneqartoq. Tamanna pissutigalugu imaangilaq imaaliallaannaq inatsisileritoortavut amerlissasut. Ungasinnerusorli eqqarsaatigalugu isumannaarinninniarnuvoq, siunissami piginnaasanik nukittorsaaviusussa, taamaalilluni atorfiit amerlanerusut kalaallinit isumagineqarsinnaangorniarlugit.

Peqqissuseq

Pinaveersaartitsiviusumik peqqinnerulersitsiniarfiusumillu sulineq Naalakkersuisut pingaartittorujussuaat salliutillugulu. Suli amerlanerusut assigiinngiiaartunik nerisaqarlutik timigissarluartarlutillu peqqinnarnerusumik inooriaaseqalernissaat, kiisalu tupamik, imigassamik hashimillu atuinnginnissaat anguniagaraarput. Pujortartarnerup killilersimaarneqarnissaa 2014-imi immikkut suliniuteqarfiuvoq Naalakkersuisullu timimik aalatitsinissaq 2015-imi samminiartaat.

Innuttaasut peqqissutsimik peqqinnerulersitsiniarlunilu suliniutinik ilisimanninnerat pingaartitsinerallu siullermik paasititsiniaanikkut, kiisalu innuttaasut peqqinnangitsumik inuuneqarnermit peqqinnarnerusumik inuuneqarnissamut allannguinnissamut kajumilersinnerisigut nukittorsarneqassaaq. Pujortartarnermut imigassamullu tunngatillugu suliniutit taakku inatsisitigut suliniuteqarnikkut Naalakkersuisunit 2015-imi saqqummiunniagaasigut taparserneqassapput.

Imigassamik hashimillu atornerluineq suli innuttaasut peqqissuunissaatigut ajornartorsiutit allanik ilaqanngitsut annersaraat. Imigassamik hashimillu atornerluineq meeqqat, inuusuttut ilaqutariillu ajornartorsiutaasa annertuumik ilagaat. Atornerluinermik katsorsaasarnerup tamatumalu sukumiinerulersinneqarnissaata sammineqarnissaa Naalakkersuisut qitiutilluinnarpaat, ineriartorneq illuanut saanneqarniassammat.

Naalakkersuisut ataatsimiinnermi matumani siunissami atornerluinermik katsorsaasarnissamut siunnersuuteqarniarput.

Peqqinnissaqarfik inuiaqatigiinni pingaarutilimmik iluaqutissaavoq Naalakkersuisullu innuttaasunut, napparsimasunut qanigisaasunullu pitsaasumik peqqissutsikkut sullisserusupput, kiisalu maanna siunissamilu pitsaanerpaamik napparsimalernissamut pinaveersaartitsiniarlutik. Taamaattumik innuttaasunut napparsimasunullu pineqartunut sullissinerup pitsanngorsarneqarnissaanut aningaasaliinissamut periarfissiiviusunik ingerlaavartumik isumannaarisariaqarpugut. Tamatumunnga assersuutigineqarsinnaavoq nukissiornermik pitsanngorsaanermut aningaasaliinikkut, digitalikkut aaqqiissuteqarnikkut, pisiortornikkut ileqqorissaarnerunikkut, avataanit siunnersorteqartarnermik sullinneqartarnermillu il.il. atuinnginnerulernikkut allaffissornermi ingerlatsinermilu nukissanik sipaartoqarsinnaanera tamatumunngalu peqatigitillugu innuttaasoq pisariaqartitsitillugu peqqinnissaqarfimmu saaffiginninnissaq ajornannginnerulersillugu.

Islandimi peqqinnissaqarfimmik suleqateqarneruneq

Peqqinnissaqarfiup Islandimilu napparsimmavissuup Landspítaliðp napparsimasut nunatsinneersut Islandimi katsorsarneqartarnissaat pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarsimammata maanna napparsimasunik Danmarkimut aallartitsisarnerup saniatigut allamik qinigassaqaalerpugut.

Taamaalilluni peqqissutsimut tunngasuni nunat avannarliit killiit suleqatigiinnerulernissaannik politikikkut kissaateqarneq naammassineqarpoq. Siullermik napparsimasut sivikitsuinnarmik katsorsagassat isumaqatigiissutikkut iluaquserneqassapput isumaqatigiissutilli annertusiartuaartittuarnissaa pilersaarutaavoq.

Kræftertunik katsorsaaneq, tarnikkut nappaatilinnut tunngasuni pitsanngorsaneq, napparsimanerup ingerlanerata ataqatigiinnissaa nukissanillu atorluanaanissaq Naalakkersuisut piffissami tulliuttumi samminiartaat.

Utoqqaat atugarisaat

Innuttaasut utoqqalisaleraluttuinnarpugut taamaattumillu utoqqalinermit soraarnerussutisianut tunngasut aaqqissuuteqqinneqarnissaat Naalakkersuisut piareersarpaat. Atussaasunik ullutsinnullu naleqquttunik inuuniarnermi atugassaqaqtitsinissap qulakkeerneqarnissaa, kiisalu piginnaasanut soqutiginninnermullu tunngatillugu sapinngisamik sivilunerpaamik suliffeqaannarsinnaanerup periarfissinneqarnissaa siunertaavoq. Ilusiliunneqarsinnaasut arlallit eqqarsaatersuutigineqarput, ilaatigut soraarnerussutisiaqalernissamut ukiussarititaasunut killiliussap allanngortinneqarsinnaanera ilanngullugu, aapparisaq isertitaanut attuumassutaarunnissaq kiisalu malittarisassaareersunik paasiuminarsaaneq. Nalilersuilluni misissuineq annertuvoq piffissartornarlunilu. Inatsisissatut siunnersuutip 2015-ip ingerlanerani saqqummiunneqarnissaa Naalakkersuisut sulissutigaa.

Inissiat sanaartornerlu

Namminersorlutik Oqartussat aningaasaataasa ilarujussui sanaartortitsinernut atorineqarput, tamatumani ukiut tamaasa inuiaqatigiinnut iluaqutaasussamik inissianik, paaqqinnittarfinnik nutaanik allanillu sanaartukkanik sanaartortitsisarpugut.

Naalakkersuisut isumaqarput siunissami sanaartortitsinerit nutaat kisimik isiginiarneqartassanngitsut, kisiannili pigeriikkavut annerusumik aserfallatsaaliortassagivut. Sanaartortitsinerup iluani aserfallatsaaliuisarneq iluarsartuussisarnerlu annerusumik eqqarsaatitut ilaasariaqarput. Siunissami illunik sanaartoriarluta aserfallannissaat utaqqeriarlugu isaterisarneq pinaveersaartinniartariaqarparput.

Illuutigineqartunik aserfallatsaaliuisarneq aningaasaqarnerup tungaatigut eqqarsarluarneruinnanngilaq - tamanna aamma isumatasaarneruvoq, tassami aningaasat ingerlaavartumik aserfallatsaaliuinermit iluarsartuussinernullu atorineqartut sanaartukkanik nutaanik pilersitsinikkut suliffissanik amerlanernik pilersitsisarmata. Aserfallatsaaliuinerit

pilersaarusiukkat piffissakkaartumillu ingerlatat aqputigalugit annerusumik iluarsartuussinissanut suliniuteqarnikkut qulakkeersinnaavarput pigisavut nalillit pigiinnarnissaannut, taamaalillutalu saniatigut suliffissanik amerlanernik pilersitsisinnaassalluta. Taamaaliornikkut aamma illoqarfigisani sulisitsisut suliassanik ingerlaavartumik suliassaqtinnissaat qulakkeersinnaavarput, taamaalillunilu aamma suliffimmi ilinniartoqarsinnaaneq assigisaallu annerusumik tunngavissinneqassammata.

Sanaartortitsinerni nutaajusuni aamma pingaaruteqarpoq atortussanik toqqaanermi malussarissuusarnissaq - siornatigummi pingaartinniartagarput unaamat: "sapinngisamik akikitsuusaaq". Naalakkersuisut tamatumingga qimatsisoqarnissaanik kissaateqarput. Siunissamut ungasinnerusumut eqqarsarsinnaaneq pingaartinnerusariaqarparput. Illuutigineqartut atasinnaanerat, pitsaanerusunik oqorsaateqarnerit, atortussiat allat, immaqalumi aamma atortussianik nammineq tunisassiatsinnik atorsinnaasatsinnillu. Minnerunngitsumillu, atortussiat qanoq piniarpavut illoq isaterneqalerpat.

Hans Egedep Illua maani Nuummiittoq ukiut 200-t sinnerlugit pisoqaassuseqartoq siunissami ukiorpasuaru suli atasussaavoq. Ullutsinni illuutigineqartut amerlanngillat taamak sivisutigisumik atasinnaasut. Tamanna eqqarsartitsilersinnaavoq.

Tamakkiisumik aningaasaqarneq aallaavigalugu atortussianik toqqaagutta imaassinnaavoq sanaartornermi aningaasartuutit qaffasinnerulaartut - tamatumani illup qanoq atatigisinnaanera ilanngullugu ingerlatsineq, aserfallatsaaliuineq allallu eqqarsaatigalugit. Taamaalioruttali kinguaassatta aserfallatsaaliuinnermut akiligassaasa ikinnerulernissaat qulakkeertussaavarput. Taamatut sanaartorneq isumatusaarneruvoq siunissamullu isigisuulluni - tamanna Naalakkersuisut tapersorsorpaat.

Nunanut allanut politikki

Kalaallit Nunaat nunanut allanut politikkeqarnermigut nunarsuarmut tamarmut issittumullu akuulluartuuvoq. Tamanna sorpassuartigut ajunngilluinnartuuvoq. Tassami nunanit tamalaanit isiginiarneqarnitsinni Nunatsinnut isertitassat amerlanerulertarput, minnerunngitsumillu sunniuteqarsinnaanerput

annerulertarpoq, taamaalillutalu soqutigisavut illersorsinnaaleratsigit siuarsarsinnaalerlugillu. Nunarsuarput mikinerulersimavoq, nunarsuarlu tamakkerlugu suliaqartut soqutigisaqartullu "nammineerluta suliatinnut" akuuleraluttuinnarput. Soqutigisavut suliarisinnaajumallugit illersorsinnaajumallugillu eqqarsariallaqqissuusariaqarpoq, tamannalu Naalackersuisunit annertuumik isiginiarneqarpoq.

Washington D.C.-mi Sinniisoqarfimmik ammaaneq aningaasaliisussanik amerlanernik pissarsiornissamat, amerlanernik niueqateqarnissamat taamaalillunilu nunatsinnut suliffissanik amerlanernik pissarsinissamat alloriarneruvoq pingaaruteqarluinnartoq. Taamatut aningaasaliisoqarneratigut pissarsilluartoqassappat qajannaatsumik ataavartumillu suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Naalackersuisut taamatut suliniuteqarnissamat akisussaarusupput, tassami nalornisiginngilluinnarparput iluanaarutissat siunissami aningaasaliissutaasuniit amerlaninggorumaartut.

Issittumi naalackersuinikkut oqaluuserisassat annertusiartorneri aamma asiami naalagaaffiit pissanillit Kalaallit Nunaannik nunarsuullu immikkoortuanik tamaaniittumik soqutiginninnerisa annertusiartornera naapertorlugu asiami nunanut atassuteqarnerup pissutsillu aalajangersimanissaat ineriartortinnissaallu pingaartinneqassaaq, taamaalilluni Kalaallit Nunaannut soqutiginninneq aamma Kalaallit Nunaannut aalajangersimasumik aningaasaqarnikkut periarfissatigullu timitalerneqarluni. Tamanna pingaartumik immikkorluinnaq Kinamut atuuppoq. Taamaammat Beijng-imi ukiakkut 2015-imi sinniisoqarfimmik Washington, D.C.-imitulli atugassaqartitaaffiusumik ammaasoqarnissaanik Naalackersuisut siunnersuummik saqqummiussaqaarsimapput. 2015-imi Beijingimi Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfianik ammaanerup ilaatigut Kinamik niuernikkut aningaasaliinertigullu iluaqutit angunissaat siunissami ungasinnerusumi sulissutiginnissaat Naalackersuisunit qulakkeerneqassaaq. Pingaartumik Kalaallit Nunaanni aatsitassatigut ingerlatanut Kinamiut aningaasaliinissaannik pilerisutsilernerup salliutinneqarnissaa pingaarpoq, ukiuni aggersuni aningaasaliineq taanna akuersaarneqassalluni. Tamanna Kalaallit Nunaanni suliniutit annertuut pillugit pilersaarutit siulliit aningaasalersornissaasa qulakkeerneqarnissaanut annertuumik pingaaruteqarpoq. Tamanna assigalugu decembarip qaammataani Kronprins

Frederik aamma Kronprinsesse Mary peqatigalugit Japaniliassaanga, tassanilu Japanimut takutikkusullugu immitsinnut attaveqaativut pilersinniarivut allisarniarlugillu. Siammasissumik suleqatigiittoqalernissaanik tamatumani tunngaviliisoqassaaq, taamaaliornikkullu ilimanarpoq inuussutissarsiuutigut periarfissanik pilersitsisoqassasoq, Nunatsinnilu piginnaasanik ineriartortitsiviusussanik amerlanernik pilersitsisoqarluni.

EU-mik Ataatsimoortumik Nalunaarutip qaammatip tulliani Bruxellesimut Naalakkersuisut sinnerlugit atsioriartornissaa qilanaaraara. Naak tamatigut ammassuuneq ajoraluartoq EU-mik ukiorpassuarni suleqateqarsimanerput inituvoq - aalisarnerup iluani minnerunngitsumillu ilinniartitaanerup iluani. Tamannaavormi isumalluut pingaarnerpaaq EU peqatigalugu ineriartortinniagarput. Aammattaaq EU-mik qanimut suleqateqarnerput, Bruxellesimilu aamma nunat EU-mi ilaasortaasut peqatigalugit ataatsimiittarnivut qujassutissaqarfigaavut, taakkumi suleqatiginerisigut Kalaallit Nunaat ukiuni tulliuuttuni sisamani arfattassinneqarmat. Arfanniartarneq Kalaallit Nunaannut aningaasaqarnikkut kulturikkullu pingaaruteqarpoq, tamannalu massakut Arfanniarnermut Ataatsimiittaliarsuarmit paasineqalermat aamma pingaaruteqarpoq. Naalakkersuisut nuannaarutigaa arfattassat amerlassusilerneqarsimammata ilisimatuussutsikkut siunnersuineq nunatsinnilu neqissamik pisariaqartitsinitta nassuiaatigalugu suliniuteqarsimanerput tunngavigalugit.

Naalagaaffiit Peqatigiinni pisoqartillugu Nunatta peqataasarnera qitiulluni pingaaruteqarpoq. Sapaatip akunnera kingulleq FN-imi Nunap Inoqqaavinut nunarsuaq tamakkerlugu ataatsimeersuartitsisoqarnerani Kalaallit Nunaat sinnerlugu peqataaninni nunap inoqqaavinut oqalugiarpunga, tassanilu Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffisa qanoq pingaaruteqartigineri nunarsuarmioqatitsinnut erseqqissarpara.

Ban Ki-Moon-ip ukioq manna Kalaallit Nunaannut tikeraarnera iluaqutigalugu FN-imi Silap Pissusaa Pillugu Ataatsimeersuarnermut qaaqusaasimavunga, tassanilu Naalakkersuisut sinnerlugit Kalaallit Nunaata silap pissusaata allanngoriartorneranut qanoq isumaqarnerluta saqqummiullugu. Tamanna aamma takussutissaavoq Kalaallit Nunaata nunani tamalaani peqataasarnerata suli ataqqineqarnerulernissaanut.

Kunngissakkut tikeraarnerat

Aasaq manna Kalaallit Nunaat Kunngissakkunniit, taakkulu qitornaanit sisamaasunit tikeraarnerpoq. Inuit Kujataaniit Nuuk tikillugu assissaqanngitsumik Kunngissakkunnut inussiarnisaarput - tamannalu ilissinnut qamuuna qujassuteqarfigissavara. Nunarput silagissuaarluni kusanassutsi takutippaa, inussiarnisaarnerlu Kunngissakkunniit malugineqanngitsuunngilaq.

Tamattaalluta nalunngilarput Kunngissap qanoq nunarput asatigigaa, nuannaralugulu misigaara asanninneq taanna Kunngikkormiut kinguaavinut tullernut ingerlateqqinneqartoq.

Aalisarneq

Aammaarluni Aalisarnikkut Inuussutissarsiuteqarneq 2013-imi Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut pingaarnerpaavoq.

Inuussutissarsiutigineqartup Kalaallit Nunaanni annerpaajulluni inuussutissarsiutitut pingaarnerpaajummat avaqqunneqarsinnaanngilaq.

Taamaammat Naalackersuisut inuussutissarsiutip illersornissaa suliassanut pingaarnerpaanut ilaatippaat, tamatumani suliniutit suliffissaqartitsilersussat ineriartortinnissaannut peqataanissaq aammalu aalisarnermi pisuussutit suli atorluarneqanngitsut ujarlorugit. Aalisarnermut, Piniarnermut

Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik pilersaarutinik piffissami ungasinnerusumi susassaqarfinni inatsisitigut tunngavissiiisussanik

pimoorussilluni suliniuteqarpoq. Taamaammat nunatsinni aalisarneq isertitaqarfiunerpaajummat Naalackersuisut soqutigisaraat

aaqqissuusseqqinnermik suliaqarneq inuussutissarsiummi peqataasut soqutigisaqartullu suleqatigalugit ingerlanneqassasoq.

Aaqqissuusseqqinnermik suliaqarneq sinerissap qanittuani aalisarnermi aaqqissuusseqqinnikkut naleqqussaarnernik imaqarpoq, tamatumani

tunitsivinni atortorineqartut aamma eqqarsaatigalugit. Aalisarnermut ataatsimiititaliarsuup innersuussutai 2009-mi februaari

saqqummiunneqarmatali innersuussutaasunut tunngavigineqartut pillugit assigiinngitsunik isummertoqartarsimavoq. Massakkut piffissanngorpoq

aalisarnerup aaqqissuussiffigeqqinnissaanik kissaateqarnitsinni pisariaqartitsinitsinnilu immitsinnut tapersersoqatigiinnissarput. Tamatumani pisariaqarpoq tamattaalluta akisussaaqatigiissasugut - partiimut sorlermut atanerluta apeqqutaatinnagu. Taamaammat aalisarnermik inatsisitsinni allanngortitsinissami sammineqartunut suleqatigiinnissatsinnut Naalackersuisut aggersaapput.

Kalaallit Nunaat Islandimik qanimut suleqateqarusuppoq, taamaaliornitsigut aalisakkanik tunineqartunik ullumikkorniit pitsaanerusemik atorluaanikkut tunisassioriaatsimik imaluunniit tunisassianik ineriartortitseriaatsimik nassaarsinnaaqqulluta. Inuussutissarsiortuniit, pingaartumik tunisassiortunit, aalisagaq tamakkerlugu aalisartumiit pisiarineqartarpoq. Tunisassiarineqartoq assigiinngitsumik suliarineqartarpoq, taamaattorli eqqagassartaqartinnaveertarlugu. Tunisassiat atorluarnerunissaannut periarfissaqarpoq, tamatumunngalu atatillugu Kalaallit Nunaata kissaatigaa nunami tunisassiornerutigut suliniutaasut nukittorsarniarlugit Islandimi oqartussaasunik suleqateqalernissaq.

Allatut suleqatigiittoqarsinnaavoq, tassalu sinerissap qanittuani aalisartut suleriaatsinut ilanngunnerisigut. Umiatsiaararsorlutik aalisartut eqqiluisaarnermut pikkorissartinneqareerlutik uppernarsaammik tunineqassapput, pikkorissartitsinernilu tunisassiat qanoq toqqortarineqarsinnaanerat qanorlu pisiniarfinnut ingerlateqqinneqartarnerat sammineqassalluni. Taamatut aalisarnermi tunisassianik immikkuullarissunik tunisassiorneq ilanngunneqarsinnaavoq aalisartumut isertitaqarfiunerusussatut ilanngunneqarluni.

Pisuussutit isumannaatsumik aqunneqassapput.

Nunatsinni aalisarneq piniarnerlu eqqartorneqaleraangata eqqaamassavarput nunani tamalaani, nunap iluani aamma nunat akornanni aalisarnermut piniarnermullu isumaqatigiissutaasunut arlalinnut isumaqataasimagatta, taakkunanilu biologit inassutaat pingaartinneqarnerpaasarmata.

Pingaaruteqarpoq erseqqissassallugu naalagaaffittut aalisarnermik piniarnermillu napaniuteqartuulluta pisuussutinik tulluurtumik aamma biologit aqqutigalugit illersorneqarsinnaasumik atuinissatta qulakkeerneqarnissaanut

nunap iluani avataanilu pisussaaffeqaratta. Inatsisip aqunneqarneratigut eqqortinneqarneratigullu pisuussutit pigiinnarnissaat kinguaassioqqissinnaanissaallu pingaartinneqassapput. Aalisarnikkut piniarnikkullu inuussutissarsiuteqarnerup iluani aningaasarsiornikkut suliffissaqartitsiniarnikkullu pissutsit eqqarsaatigiitigalugit piffissami aalajangersimasumi ajunnginnerpaamik atorluaasarnissaq pingaartittussaavarput - biologit siunnersuinerannut naapertuuttumik. Inatsisini attuumassuteqartuni taamatut allassimasoqarpoq, taakkuuppullu Naalackersuisut kalaallillu inuiaqatigiit malinniagassaat. Isumannaatsuunissamik eqqarsartariaqarpugut, tassami isumannaatsumik atorluaaneq tassaammat pisuussutinik ullumikkut siunissamilu pitsaasumik atorluaanissamik qulakkeerinnittoq, kinguaattalu pisassaqaarnissaanik qulakkeerinnittoq.

Aalisakkanik tunisassiaativut nunarsuaq tamakkerlugu pitsaassutsimikkut tusaamasaapput - tamannalu tulluusimaarutigisariaqarparput! Taamaammat pisuussutaativut uumassusillit tamanut iluaqutaasumik aqunniarlugit sulissuteqartariaqarpugut - immitsinnut kinguaariillu tullinnguuttut eqqarsaatigalugit. Aalisagaativut qalerualiutivullu sapinngisamik pissarsiaqarfiginiassavavut. Taamaattumik aalisarnermik ineriartortitsinissarput pisuussutitsinnillu atorluaanerunissamat pikkorinnerulernissarput ilungersuutigissavarput, ilaatigut nunatta imartaani sumiiffiit immannguaannaq aalisarfigineqartut aalisarfigineqanngivissulluunniit misissuiffiginerisigut - assersuutigalugu Kujataata kangiani Tunumilu.

Nunatsinni sumiiffiit ilaanni aalisartoqarpallaarujussuarpoq. Aalisarpallaarnermi uumasoqatigiiaat annertuallaamik piiaaffigisarnerat allanngortittariaqarparput. Avannaani aalisarnermut tunngatillugu, pingaartumik qaleralinniarnermut tunngatillugu, aqutsineq naleqqussassavarput pisuussutit tassani isumannaatsumik pissarsiaqarfiginerpaaniarlugit. Taamaaliornikkut aalisakkat siunissamat qulakkeerneqassapput, siunissamilu tassani isumannaatsumik aalisartoqarluarsinnaanera qulakkeerlugu.

Taamaakkaluartoq biologit kisiisa tusarnaarnagit aalisartut aamma tusaaniartariaqarpavut. Soorlu ilisimaneqartoq 2014-imi ukiakkut aalisartunut isumasioqatigiissitsisoqarpoq. Tassunga atatillugu suleqatigiissitalianik

pilersitsisoqarpoq aalisakkat suunerinut agguataarlugit. Taamaalillutik suleqatigiissitaliani peqataasut aalisartuupput sumiiffinni aalisakkanik assigiinngitsunik taakkuninnga ilisimasaqarluartut. Paasissutissatut pigineqalersut suleqatigiissitalianeersut Naalakkersuisut aalisakkanut inatsisitigut tunngaviliornissaannut ilanngunneqassapput.

Naalakkersuisut aamma aalisarnikkut inuussutissarsiummut ajunngitsumik inatsisiliortitsinissami inersuarmi maani siammasissumik isumaqatigiittoqarnissaa pillugu ajunnginnerpaamik sunniiniarniarput.

Isumannaatsumik ingerlatsisoqarnissaanik tunngaveqarneq isumalluutunik uumassusilinnik aqutsinitsinnut pingaarnerpaanut ilaavoq. Taamatut tunngaveqarneq peqataasunut tamanut ataqqinartumik aqunneqassaaq. Naalakkersuisut sinerissap qanittuani qalerallinniarnermi unammilligassat nassuerutigalugit sulissutiginiarpaat pisassiissutit siunissami allanngortinneqassanngitsut massakutullu ilillugit aalajangersarneqassasut. Iluarsiissutitut isikkulerlugu umiatsiaararsortunut pisassiissutit inunntut ataasiakkaanut tunniunneqartalernissaat sulissutigineqarpoq.

Naalakkersuisut aalajangersimapput aalisarnermut inatsisip ilusaa oqaluuserisassatut immikkoortuni taaneqartut aallaavigalugit suliarineqassasoq, taamaalilluni inatsimmut tunngavigineqartoq 2015-imi ukiakkut ataatsimiinnermi suliarineqartussatut saqqummiunneqarsinnaaqqullugu. Naalakkersuisut soorunami ajuusaarutigaat suliarineqarnissaa kinguardeqqittariaqarsimammata, Naalakkersuisunullu pingaaruteqarpoq aalisarnermut inatsisitigut tunngavigineqartup suliarilluagaallunilu naammassillugu suliarereerlugu saqqummiunneqarnissaa.

Aalisakkanik nutaanik misileraalluni aalisarneq

Pinngortitarsuaq allanngorartuuvoq, aalisarfigisartakkattalu ilaanni allanngoriartorneq takusalerparput. Assersuutigalugu Tunumi imaq ukiuni qulikkaani kingullerni kissakkiartulersimavoq. Tamatuma kinguneraa aalisakkat nutaat kalaallit imartaanniilersimammata. Pisuussutini nutaajusuni taakkunani periarfissat ingerlaavartumik atorineqarnissaat qulakkiissallugu Naalakkersuisut akisussaaffittut isigaat.

Sammineqartuni annertunerpaajulluni nutaaq tassaavoq Tunumi avaleraasartuunik misileraalluni aalisarneq. Ukioq manna kalaallit suliffeqarfiutaat 18-it avaleraasartuunik aalisarsimapput - taakkunanngalu angallatit aqqaneq marluk kalaallinit pigineqarput. Taamatut aalisartoqarnerani ineriartorneq pissanganartillugu malinnaaffigaarput, taakkuninngami aalisarneq inuussutissarsiutit tungaasigut periarfissarpassuarnik kinguneqarsinnaammat. Ikerinnarsiortunik aalisarnerup ineriartortinnissaanut periarfissat, tamatumani kalaallit inuttaasut aqumiullu aalisarnermut tassunga imaannarmi ilinniartinnissaat, aalisarnermilu ikerinnarsiortunik allanik ilanngussiffiusumi siunissami unammilligassanut piareersimatinniarnissaanni, Naalakkersuisut immikkut isiginiarpaat. Misileraalluni aalgartassiissutinit 100.000 tonsiusunit 78.000 tonsit sinneqalaartut aalisarneqarsimapput.

Avaleraasartuunik misileraalluni aalisarnermut atatillugu Pinngortitaleriffik Islandimi pinngortitaleriffimmik "Marine Institut"-imik suleqateqarluni misissuisimavoq. Taamatut suleqateqarnerup misissuinernik allanik ilallugu, misissuinernilu kitaata aamma ilanngullugu annertusineqarnissaa kissaatigineqarpoq. Tamatumani aamma politikikkut isummertoqarnissaa pisariaqarpoq siunertamut aningaasanik immikkoortitsinissaq eqqarsaatigalugu. Tamatumani aamma Naalakkersuisut isumaqatigiissutaanni tunngavigineqartut isiginiarneqartussaapput.

Akiliisitsilluni piniartitsisarneq

Piniakkanut pisassiissutigineqartunut amerlisaanernut taarsiullugu Naalakkersuisut kissaatigaat pisuussutit uumassusillit sapinngisamik iluanaarfiunerpaajunissaat suliffissaqartitsiffiunissaallu atorluarlugu sulisoqassasoq. Tamatumani tammajuitsussarsiorluni piniartarneq assersuutissaqqissuuvoq. Aallaaniartartut nunanit allaneersut tammajuitsussanik piniartinnerisigut, soorlu tuttunik umimmannillu, piniakkat nalingi nalertunerujussuanngortussaapput. Tassungalu atatillugu aallaaniartup tammajuitsussani angerlaatiinnartussaassavaa, neqaalu aallaaniartitsisup piniarnermik inuussutissarsiuteqarsinnaasup tigungmiinnarsinnaassallugu. Naalakkersuisut kissaatigaat uumasut amerlanerit tammajuitsussatut piniarneqartalersinnaanissaat, taamaalillunilu

piniartut amerlanerit tammajuitsussarsiortut aqputigalugit isertitaqarsinnaalersillugit. Nunatsinni sumiiffippassuarni uumasunik tammajuitsussanik pilerinartunik ulikkaarpoq, Naalakkersuisullu taamatut piniartarnerup aammaassiffigineqarnissaa tapersersorniarpaat.

Taamatuttaaq Naalakkersuit misissorniarpaat isumalluutigineqartuni taakkunani pissarsisoqarnerusinnaanersoq, soorlu piniartut pikkorissartinnerisigut, taamaalillutimmi pitsaanerpaamik tunngavissinneqassammata tunisassiarisaminnut oqartussaasuniit atuisuniillu sakkortusiartuinnartumik piunasaqartoqartartillugu. Pesarineraniit pitsaassuseq ajunnginnerpaaq anguneqarpat tunisassiap nalinga aamma qaffassaaq, taamaalillunilu aamma tamatumani suliffissat amerlineqassammata iluanaaruteqarfiunerullutillu.

Nunalerineq

Ukioq ataaseq sinnerlugu sulisoqareerneratigut Nunalerinermut Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa inassutaalu aggustimi saqqummiunneqarput. Isumaliutissiissummut malitseqartitsinermi suleqatigiissitaliamik pilersitsisoqarsimavoq, taakkulu inatsisit, aningaasaqarneq akikillisaanissamillu iliuusissat pillugit suliassanik pingaarnersiutinissamut siunnersuutitik saqqummiisussaapput. Maannali oqaatigereersinnaavara Naalakkersuisut Aningaasanut Inatsisissatut Slunnersuummut 2015-imut aningaasanik nunalerinermut atorneqartussanik immikkoortitsereersimammata, massakkullu ataatsimiinnermi tamanna immikkut oqaluuserineqartussaammat.

Nunalerineq Naalakkersuisut imminut annerusumik pilersorsinnaalernissamik oqariartornerannut annertuumik pingaaruteqarpoq. Tamatumani pisariaqarpoq aaqqissuussaannikkut tulluarsaasoqarnissaa suliniuteqartoqarnissaalu, tamatumani peqataasut tamarmik piviusunngortitsinissamut akisussaaffeqarput. Nunalerinerup aaqqissuusseqqiffigineqarnissaa ineriartortitsiffigeqqinnissaalu piffissaq siviunerusoq atorlugu sularisariaqarpoq. Taamaattorli nunalerineq aamma amerlanernik suliffissaqartitsinissamut periarfissaqarpoq, inuiaqatigiit eqqussuivallaannginnissaannut sunniuteqarsinnaavoq, taamaalillunilu

inuiaqatigiinnut iluanaarutaasinnaanerulluni. Tamanna kingusinnerusukkut pisinnaalerumaarpoq, kisiannili ineriartornermut tassunga massakut tunngaviliisinnaanerput aallartereersinnaavarput.

Uumasunut nakorsaqaarneq inuussutissalerinerlu

Massakut "Uumasut nakorsaannik misissorneqartarneq pillugu isumaqatigiissut"-mik taaneqartartoq iluatsissimalerpoq. Massakut nunat marluk akornanni EU-mik uumasut misissorneqartarnissaannik isumaqatigiissuteqartoqarpoq, tamatumanilu aalisakkanik tunisassiat, saattussat allallu niueqatigiissutigineqarnerat pineqarpoq. Aaqqissuussinikkut sipaartoqarsinnaanera ilimagineqarpoq, taamaalillunilu aalisakkanik inuussutissarsiuutigalugu tunisassiornermi unammillersinnaaneq nukittorsarneqarluni. Killeqarfitsigut uumasut nakorsaqaarnikkut nakkutilliivit marluk Nuummiittup Sisimiuniittullu aningaasalersornissaat ingerlanneqarnissaallu pillugit inuussutissarsiornermi isumaqatigiissusiortoqarsimavoq. Fødevarestyrelsen Danmarkimiittoq taakkuussapput susassaqaarfimmut oqartussaasussat, kisiannili sulinermi Kalaallit Nunaanni Uumasunut Nakorsaqaarnermut Inuussutissalerinernullu Oqartussaasut (VFMG) tassaassapput nakkutilliinermik suliaqartussat aalisarnermik nakkutilliisut kalaallillu tamakkuninnga suliaqartut peqatigalugit. Massakut Nuummi nakkutilliisoqarfimmi angallatit arlallit sapaatip akunneranut misissorneqartarput, kalaallillu misissuisarnerat ajunngitsumik misilittagaqarfiulereerpoq. Umiarsuit nunanit allaneersut amerlanerit nunatsinni umiarsualivinniittartillugit nunatsinni isertitassat aamma amerlanerulissapput.

Inuussutissarsiuutinut suliffeqaarnermullu tunngasut

Suliffeqaarfinni piginnaasat piumaneqartut allanngoriartornerat peqatigalugu suliffeqaarfiit piumasaat aamma allanngoriartorput. Susassaqaarfimmi ingerlaavartumik piareersimasarnissarput pisariaqarpoq. Takornariaqaarnerup aatsitassarsiornerullu iluini kiisalu inuussutissarsiuutinut taakkununnga attuumassuteqartut iluini massakut periarfissarpassuit takkussuupput.

Isertuussassaangilaq susassaqarfimmi tassani atugarineqartut Nunatsinnut tunngatillugu pitsaanagerusinnaagaluarmata. Pissutsilli avataaneersut tamakku tunngaviatigut piffissap sivikitsup ingerlanerinnaani ajoraluartumik allangorteriarinnaangilavut. Taamaakkaluartoq inuussutissarsiorfiup iluani anguniagaqarfiusumik arlalitsigut allangortitsisinnaavugut, Naalakkersuisullu ataatsimiinnermi matumani inuussutissarsiutitigut suliffeqarnikkullu suliniutinik arlalinnik saqqummiiniarput.

Sunissami aningaasarsiornikkut inerisaavissat ilagisaattut Naalakkersuisut isigisaannut ilaavoq takornariaqarnerup inerisaaffigineqarnissaa. Takornariaqarnerup iluani inatsiseqartitsineq misissussavarput - akuersissuteqartarnermut inatsisit, nuannariinnarlugu aalisartarnermut qinnuteqartarnerit allallu. Ukiuni kingulliunerusunik ineriartortoqarneranut takussutissaqarsimangilaq, umiarsuarnilu takornariartaatini annikilleriartogarnera misigisimavarput. Taamaammat Naalakkersuisut siunnersuutigissavaat susassaqarfimmi tassani akitsuuseeriaaseq allangortinneqassasoq. Akitsuutit aqutigalugit ungalusarsuarmik sananikkut Kalaallit Nunaata takornariaqarnerullu akornanni pallittaalisaliussanngilagut. Allanimmi periarfissaqarpoq, pingaaruteqarporlu nunatta akitsuutinik inissiisarnerata nunanut sanilerisatsinnut assersuussinnaanissaa. Akitsuutit tikinneqartartuni allani piumasarineqartunut assingusariaqarput, taamaalillutami takornariaqarnikkut unammillersinnaanerussagatta.

Tamatumani aamma takomarissat silaannakkut takkuttartut pineqarput. Taamaammat Naalakkersuisut timmisartoqarfinni akitsuusiisarnerup unammillersinnaangorlugu naleqqussarnissaa sulissutigalugu aallartipput.

Kalaallit Nunaat ukiuni makkunani Islandimik takornariaqarneq pillugu suleqateqarluni aallartinnikuuvoq. Nunakkut takornariaqarnermi ineriartorneq annertunertigut Island aqqusaarlugu takornarissanik tikinneqartarnermik aallaaveqarpoq. Island aqqusaarlugu takornariartitsisarnerup annertusarnissaanik Kalaallit Nunaat Islandilu kissaateqarput. Taamaammat pilerisaarisarnissaq pillugu ataatsimut suleqatigiittoqalernissaanik sulissuteqartoqarpoq, taamaamallu Air Iceland Naalakkersuisut Siulittaasuata Japanimut pisortatigoortumik tikeraarnerani qaaqquneqarsimavoq, tassungalu atatillugu takornariaqarneq sammineqarumaarluni.

Islandimiut nunami takornariartitsisarnerup ineriartortinnissaanut suliniutaat - ilaatigut pitsaassutsimik nalunaaqutsiisarneq aqutigalugu - Kalaallit Nunaannut soqutiginaateqarsinnaavoq. Taamatuttaaq takornarissanik immikkoortitsisarnermik kalaallit sulissuteqarnerat Islandimut aamma soqutiginaateqarsinnaavoq. Taamaalilluni nunat taakku marluk akornanni suleqatigiiffiusinnaasunik arlalinnik peqarpoq.

Inatsisartunut ingerlatseqatigiiffiit pillugit nassuiaaneq

Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussani pigineqartunut tunngatillugu siornatuulli "Aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut - ukiumoortumik Inatsisartunut nassuiaateqarneq" saqqummiunneqarumaarpoq agguanneqarlunilu. Ingerlatseqatigiiffiit inuiaqatigiinnut sunniuteqarnerujussuat, inuiaqatigiinnilu ataatsimut isigalugu aningaasaqarnerlunneq pissutaallutik pingaaruteqarpoq ingerlatseqatigiiffiit aningaasartuutaasunut isiginninniarnulissasut, ingerlaavartumillu sulilluarnerit aqutigalugit sipaarutaasinnaasunik nassaarlutik. Taamaaliornikkut aningaasartuutit tulluarnerusumik qaffasissuseqalissapput, tamatigoortuunngilarmi Kalaallit Nunaanni unammilleqatigiinnikkut niuerfiusinnaasunik nassaarsinnaasarneq.

Sikuki Nuuk Harbour A/S

Ukiaanerani ataatsimiinnermi 2014-imi umiarsualivinnut ataatsimoortumik inatsisissanik Naalakkersuisut saqqummiissapput. Tassaniissapput inatsisit marluk - inatsit ataatsimut umiarsualivinnut umiarsualivinnilu atugarisanut tunngasoq, aappaalu Sikuki Nuuk Harbour A/S-ip sanaartorneqarnissaanut inatsit.

Umiarsualivinnut inatsit ataatsimoortoq oqartussaaffitsigut Attaveqarnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisumiippoq. Akerlianik Sikuki Nuuk Harbour A/S-imut sanaartornissamut pilersitsinissamullu inatsit Naalakkersuisut Siulittaasoqarfiata akisussaasoqarfianiilluni. Inatsisit marluutillugit ataatsit isigineqassapput, taamaaliornermilu Naalakkersuisut qulakkeerniarpaat Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnut tunngavissat piumasaqaatillu kiisami

inissinnissaat.

Sikuki Nuuk Harbour A/S-imi siunertarineqarpoq containerinut umiarsualivimmik nutaamik sanasoqarnissaani pilersarusiornissaq, suliariumannittussarsiuussinissaq sanaartornissarlu kiisalu Nuummi umiarsualivimmik pioreersumik nutaamillu ingerlatsinissaq. Umiarsualivik massakkut assartugassanik assartuisarnerup ineriartortinnissaanut sukkanerulernissaanullu pisariaqartinneqartussaavoq. Assartuineq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmi misissueqqissaarnerit takutippaat nunarput tamakkerlugu attaveqarnek, pingaartumillu assartuisarnerit, pitsaangortinneqarumaartut, inuiaqatigiillu aningaasaqarnerannut pitsaasumik sunniuteqarluni. Ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut allat assigalugit Sikuki Nuuk Harbour A/S Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aqputigalugit kalaallinit pigineqassaaq.

Attaveqarnek

Naalackersuisut nunatsinni sutigut tamatigut attaveqarsinnaaneq qulakkeerniarpaat. Kikkut tamarmik nunatsinni sumiikkaluarunilluunniit akinik nammineq akilersinnaasaminnik angalasinnaasariaqarput.

Tamatumani attaveqaatit ineriartortinnissaannut annertuumik piunaffigisariaqarput. Taamaammat Naalackersuisut umiarsualivinnut mittarfinnillu immikkoortunut pilersaarutiniq suliaqartoqarnissaa pingaartissimavaat, taamaaliornikkummi umiarsualiviutitta mittarfiutittalu siumut isigisumik ataatsimullu isiginnittumik ineriartortinnissaat qulakkiissagatsigu. Tassungalu atatillugu Qaqortumi mittarfiliornissaq siullertut pilersarusiorneqarpoq, tamannalu ataatsimiinnermi matumani suliarineqassasoq kissaatiginarpoq.

Naalackersuisut aamma attaveqarnerup atorneqarnerata immini atorluarneqarnerunissaa immikkut isigisaraat. Mittarfinni akigitinneqartut appartittariaqarput akikinnerusunik timmisartumut bilitsisisinnaaniarluta, umiarsuartigullu usisanut akigitinneqartut allanngortinnaveersaartariaqarput tamattaalluta nioqputissanik naammattunik akikitsunillu pisisinnaajuarumalluta. Iluaqutaanngilaq ungalusaliortuaannarutta imaluunniit periutsit piginnarniarlugit uninngaannarutta.

Assartuinermi nunatsinni mittarfiit namminersortunngorsarneqarsinnaanerisa sinaakkuserneqarnissaat sulissutigineqarpoq. Imaatigut assartuisarnerup tungaatigut suna tamaat qulaajarlugu misissueqqissaartoqassaaq, taamaaliornikkut akit akuerineqarsinnaasumik appasitsinniarlugit.

Nalunaarasuartaateqarnerup tungaatigut maanna internetip avammut ammaananeqarnissaa pillugu periusissamik suliaqartoqarsimavoq. Ukiuni tullinnguuttuni oqarasuaatit angallattakkat avammut ammaananeqarnissaannut periarfissat Naalackersuisut aamma misissuiffiginiarpaat.

Aatsitassarsiorneq ineriartorfiuvoq

Naalackersuisut nuannaarutigaat marsip qaammataani Aappaluttumi piiasoqarnissaanut isumaqatigiisummik True North Gems-imik atsioqateqaratta. Taamaaliornikkut Qeqertarsuatsiaat eqqaanni rubininik safirinillu piiaanissaq suliffissuaqarneq aqutigalugu ammaananeqarpoq, aningaasaliissutissallu piareermata piiaaaffissap piareersarnissaa aallartisarneqarluni.

Naalackersuisut tamatuma kinguneratigut ingerlatseqatigiiffik aamma Kommuneqarfik Sermersooq suleqatigalugit suleqatigiinnissamik isumaqatigiisummik atsiugaqarput. Taamaaliornikkut tamaani suliffissat qaffassarnissaat qulakkeerneqarnissaallu tunngavissilluarneqarput. Qeqertarsuatsiaat taamaalilluni kalaallit nunaqarfiisa aatsitassarsiorfiusut ilaanniilerpoq.

London Mining ilisimaneqartutut atuinissamut akuersisummik tunineqarnikuuvoq. Isukasiani pilersaarutaasumut ingerlatseqatigiiffik pilersaarummut aningaasaliisussanik ujarlerluni ilungersorpoq - taamatummi aningaasaliinissaq nammineerluni aggernaviangilaq. Inuiaqatigiittut sutigut tamatigut tapersersoqatigiittariaqarpugut. Takutissinnaasariaqarparput nunat tamalaat unammilleqatigiinneranni pisariaqaraangat Nunarput peqataasinnaasoq. Isukasiani piiavissaq taannaasinnaavoq suliniutit annertuut siullersaat. Ukiuni kingulliunerusuni pilersaarutit taamaattut iluaquserniarlugit susassaqarfisigut pingaarnertigut inatsiseqartitsinerup naleqqussarnissaa sulissuteqarfigisimavarput, Naalackersuisullu neriuutigaat pilersaarut piviusunngortinneqarumaartoq.

Kuannersuarni pilersaarummut tunngatillugu ministeriaqarfiit arlallit akimorlugit suleqatigiissitaqarpoq danskit ministeriinit kalaallillu naalakkersuisoqarfiinit attuumassuteqartunit peqataaffigineqartumik. Taakku uranimik piiaanissami avammullu nioqquteqarnissami atorneqartussanik iluarsiinernik oqartussallu aaqqissuussinissaannik pisariaqartinneqartunik aqutissiuisussaapput. Urani taannaavoq Kuannersuarni aatsitassanik qaqutigoortunik piiaanermi saniatigut ilanngutinngitsoorneqarsinnaanngitsoq.

Urani saniatigut tunisassiatut piiarniarutsigu avammallu tuniniarniarutsigu isumaqatigiissutinik Kalaallit Nunaata ilaaffiginngisaanik arlalinnik atortussanngortitsinissamut alloriarnerit siulliit tiguneqareersimapput. Isumaqatigiissutit tamakku Inatsisartut 2015-imi ataatsimiinneranni saqqummiunneqartussatut pilersaarutaapput.

Naalakkersuisut maluginiarpaat Kuannersuarni pilersaarummut assigiinngitsunik isumaqartoqarmat, taamaammallu qilanaaraarput tusarniaaqaarniaratta, tamannalu aatsitassanut inatsisip allanngortinneranut atatillugu Inatsisartut 2014-imi upernaakkut ataatsimiinneranni akuersissutigineqarpoq. Inatsimmi piumasqaataavoq aatsitassarsionernik aallartitsisoqarniarpat siusissukkut tusarniaasoqaqqaartarnissaa. Tamatumani siunertaavoq aatsitassiornerup pineqartup suliarineqarnerata ingerlaqqinnissaani ilusaanik sunniiniarnissamut suliniaqatigiiffiit innuttaasullu periarfissaqarnissaat.

Pilersaarutip nassuiarneqarnera oqaaseqaatillu inunnit tiguneqartut tunngavigalugit avatangiisit sunnerneqarnerinut naliliinerit (VVM) aamma inuiaqatigiinni piujuartussanik iluaqutaasunut sunniutissanik nalilersuineq (VSB) pillugit nassuiaatini tullinnguuttuni imarisassat piareersarneqassapput. Nassuiaatini marluusuni ilaatigut aatsitassarsionerni avatangiisitigut inuiaqatigiillu tungaasigut ulorianaataasinnaasut nassuiarneqarlutillu naliliiffigineqassapput. Tassunga atatillugu pingaartunut ilaavoq piffissap ingerlanerani innuttaasunut ataatsimiititsinernik arlalinnik ingerlatsisoqartussaanera.

Avatangiisit sunnerneqarnerinut naliliinernut aamma inuiaqatigiinni piujuartussanik iluaqutaasussanik sunniutissanut nalilersuinernut nassuiaatit kingusinnerusukkut tusarniaatigineqalerpata kikkut tamarmik sivikinnerpaamik sapaatip akunnerinik arfineq-pingasunik piffissalernerneqarlutik

oqaaseqaateqarsinnaassapput imarisaanullu allannguutissatut siunnersuuteqarsinnaassallutik.

Tusarniaanerpup ingerlanneqarneranut atasumik tusarniaanermut atortut nassiunneqartut aallaavigalugit Naalakkersuisut Kujataani inunnik taasitsiniarput, taassanilu illoqarfimmi taasisinnaatitaasut qinnuigineqarumaarput aatsitassarsiorinissamut qanoq isumartik anniseqqullugu.

Tamatuma kingorna Naalakkersuisut isummerfigissavaat ilumut ingerlatseqatigiiffik atuinissamik akuersissummik tunineqassanersoq.

Allatut oqaatigalugu: Suliassat amerlapput, taamaammallu aalajangiinissaq aatsaat 2016-imi pisinnaassaaq.

Aatsitassanut inatsit

Naalakkersuisut ataatsimiinnermi maani aatsitassanut inatsisini annikitsunik iluarsiiissutissanut siunnersuuteqarniarput - tamatumani pingaarnermik aatsitassanut oqartussaaffiup avatangiisinut oqartussaaffiup aatsitassanullu oqartussaaffiit allat akornanni tamakkiisumik agguarneqarnissaa pineqarpoq. Kalaallit Nunaata nammineerluni ujarassiornermut misissuiffissaanik pilersitsinissaq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummik aamma saqqummiisoqassaaq. Naalakkersuisut taamaalillutik annerusumik namminiileriartornissamut alloriaqqipput. Kalaallit Nunaanni ujarassiornermut misissuiffissaq ukiut arlallit atorlugit ineriartortinneqassaaq nammineerluni misissuiffittut inaarsarneqarnissaa tikillugu. Taassuma pilernissaa 2016-imit aallartittumik pinissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Avatangiisinut aatsitassanullu immikkoortortaq

Kalaallit Nunaanni ujarassiornermut misissuiffissap ammarneqarnissaa pillugu pilersaarutit sioqqullugit Kalaallit Nunaat aamma pinngortitap avatangiisillu illersorneqarnissaasa ineriartortinnissaanut sulissuteqarpoq. Erseqqissumik oqaatigalugu Pinngortitaleriffimmi Avatangiisinut Aatsitassanullu Immikkoortortaqarfimmik nutaamik ammaanissaaq.

Suliffissaqartitsiniarnerup matumani pingaaruteqassusaata saniatigut piffissami ungasinnerusumi avatangiisinut aatsitassanullu siunnersuisarnermut akisussaaffiup tamakkiisumik tigusinnaangornissaanut manna alloriarneruvoq pingaaruteqartoq, taamaalillutami piginnaasat siunissatsinnut pingaaruteqartut paarilluarnerulissagatsigit. Immikkoortortaqaafiup nutaap ineriartortinnissaa Kalaallit Nunaata ukiorpassuarni DCE-mik - Danmarks Nationale Center for Miljø og Energi - suleqateqarsimanerata unitsinnissaatut isigineqassanngilaq, taakkumi ulloq manna tikillugu avatangiisinut siunnersuisartuummata. Attaveqarfinnik killuisoqassanngilaq, ineriartortitsinermilli allanngornernillu pilersitsisoqassaaq suliffissanillu pilersitsisoqarluni, taamaaliornikkullu siunertaassaaq nunatsinni avatangiisimik pinngortitamillu paarsilluarsinnaanerput pikkoriffiginerulissagipput. Taamaammat oqartussaasut pingasut akornanni isumaqatigiissut ukioq manna Naalakkersuisut nutarterniarpaat, isumaqatigiissullu taanna Kalaallit Nunaannit, DCE-mit aamma Pinngortitaleriffimmit atsiorneqarpoq. Isumaqatigiissutikkut qulakkeerreqassaaq avatangiisinut siunnersuisarnej pitsaassutsimigut qaffasittuuaannassammat, kimulluunniit attuumassuteqartuunngimmat tatiginarsinnaallunilu minnerunngitsumillu aningaasaqarnitta ineriartorneranut tamatumalu kingunerisinnaasaanut akisussaaffimmik tigusissalluta piumassuseqaratta.

Avatangiisinut aningaasaateqarfik

Kalaallit Nunaanni oqartarpugut mingutsitsisoq akiliuteqartussaasoq. Taamaammat Naalakkersuisut naammaginartutut isigaat nukissiuuteqarnermi avatangiisinut akitsuutit avatangiisinut susassaqarfimmi tigussaasumik takuneqarsinnaasumillu pitsanngorsaanissanut aamma immikkoortinneqassasut. Naalakkersuisut avatangiisinut aningaasaateqarfimmik pilersitsisoqarnissaanut siunnersuuteqarsimapput, tamatumalu kingunerisussaavaa aappaagu aallartereersumik katillugit 20 mio. kr.-nit avatangiisinut susassaqarfimmut immikkoortinneqassammata. Taamaaliornitsigut avatangiisinut pinngortitamullu ataatsimoorussatsinnut paarsilluarnerunissamut tunngavissaqalissaagut - tamatumani eqqaavissuarnik iluarsaassinissat imaluunniit ikuallaaveqalernissat

pineqaraluarpataluunniit. Avatangiisinut aningaasaateqarfik pillugu siunnersuutitsinnut Inatsisartut tapersersuinerisigut avatangiisinut susassaqarfimmi annertuumik unammilligassat ilaat ornitavut qaangerniarsarilersinnaassavagut.

Saammaateqatigiinnissamut Ataatsimiititaliarsuaq

Kalaallit Nunaata Saammaateqatigiinnissamut Isumalioqatigiissitamik pilersitsoqarnissaanut pilersaarut siorna eqqartorsimavarput. Ullumikkut Isumalioqatigiissitaaq piviusunngorsimavoq. Isumalioqatigiissitap piviusunngortinniarnani Isumalioqatigiissitaaq pillugu partiit tamarmiullutik suleqatigiillutik peqataatinnissaat Naalakkersuisut pingaartitarisimavaat. Naalakkersuisut suleqatigiissimanermut, Isumalioqatigiissitallu ilusilersornissaanut iluaqutaasumik soqutiginnittoqarsimaneranut qujarusupput. Pisariaqartinneqartumik oqallittoqarnissaanut maanna tunngavissat pilersinneqarput, Kalaallillu Nunaata Saammaateqatigiinnissamut Isumalioqatigiissitaa aallarniutaasumik siullermeerluni ataatsimeereerpoq.

Saammaateqatigiinnissamut Isumalioqatigiissitaaq suliniutinik suliaqarluni maanna aallartissimavoq, suliallu tamakku piffissami ungasinnerusumi oqaluttuarisaanitsinni immitsinnut attaveqartuunerput pillugu ajunngitsumik paaseqatigiittoqarnissaanut iluaqutaajumaarput. Sulinissarput qilanaaraarput.

Eqqaamassavarput saammaateqatigiinnissaq nammineerluta ingerlattussaagatsigu. Naalakkersuisut isumaqarput saammaateqatigiinnissap ingerlannissaa Kalaallit Nunaata ineriartoqqinnissaanut aallaaviusussamik sakkortuumik pilersitsinissamut iluaqutaajumaartoq. Taamaammat pingaaruteqarpoq pisussamut taassumunnga tapersersoqatigiinnissarput, Naalakkersuisullu qularutiginnigilaat tamanna inuiaqatigiinni annerusumik paaseqatigiittoqarnissaanut, paasisimasaqarnerulernissamut nassuerutiginninnissamullu iluaqutaajumaartoq. Saammaateqatigiinnissamut Isumalioqatigiissitap suliniutigiumaagai amerlaqisugut qilanaaraarput.

Naggasiineq:

Inatsisartut 2014-imi Ukiakkut Ataatsimiinnerat aallartippoq. Sammisat oqaluuserisassallu oqallisigisassat amerlaqaat. Ataatsimut isigalugu qinersisartutsinnut, inuussutissarsiortunut inuiaqatigiinnullu pitsaanerusemik atugaqalernissamik periarfissaqalernissamik kissaateqarpugut. Arlalitsigut qanoq iliornissatsinnut isumaqatigiissinnaaneq ajortassaagut. Tassunga atatillugu kikkuugaluartunut qinnutigissavara - aamma illuatungerisatsinnut - isumaqatigiinngikkaluaruttaluunniit takorluukkavut sinnattuvullu puigunngisaannassagivut. Inuunitsinni pingaartinnerpaasatta iperanginnissaat pineqarpoq, suleriaatsinullu imaluunniit aalajangiinernut ataasiakkaanut isumaqatigiinngikkaangatta paatsooqatigiittariaqannginnatta. Tassami tassunga killikkaangatta nunarput pillugu angusaqarniarnerput ersertarmat.

Siammasissumik isumaqatigiittoqassappat partiit tamarmiullutik Nunarput pillugu sulisariaqarput. Partiip eqqarsariartaasia kisiat piinnarnagu. Taamatut pisoqassappat sulilluartaqarpugut, isumaqatigiissinnaasariaqarpugut naammagittartariaqarlutalu. Naammangilaq isumaqatigiissinnaanernik siammasissumillu isumaqatigiissinnaanernik pisariaqartitsinerput eqqartussallugu. Ataatsimoorluta sulinissarput pisariaqartipparput. Ataatsimoorsinnaanerpummi pigisarpurput suleqatitut maani inersuarmit suleqatigiilluta aallartikkaangatta - nunarput inuilu pillugit akisussaaqatigiinnerput aqutugalugu suleqatigiikkaangatta - inuimmi naatsorsuutigereertarpaat akornatsinni suleqatigiittariaqartugut.

Naggasiutigalugu una issuarusuppara: "Ataatsimoorutta aatsaat silappaarissumik sulisinnaassaagut." Tamannaagunarpoq tapersersoqatigiiffigisinnaasarpurput oqallilluta arlaannik isumaqatigiissuteqarnialeraangatta. Tamanna aamma inuttut oqallilluta aallartikkaangatta atorsinnaagaluarparput, inuit tamat akornanni, minnerunngitsumillu inersuarmit maani. Qanoq isumaqarnerluta immitsinnut tusarnaarta, ataatsimoorlutalu aaqqiissutissat iluartut nassaarisinnaanerlugit ujarlorlugit - tamakkumi pisariaqartittussaavavut nunatta asasatta ingerlariaqqinnissaanut.

Nassuerutigalugu oqaatigissavara, ullut kingulliit sammineqarnerujussuara Namminersorlutillu Oqartussanut akiligassaqaarsimaneq Inatsisartuni

inuiaqatigiinnilu aalassassimaarutaasimaqimmat. Suliap eqqissilluni suliarineqarnissaa qulakkeerniarlugu iliuseqarusuppunga.

Taamaattumik Inatsisartut maani katersuuttut qinersisartullu matumuuna nalunaarfigissavakka, Inatsisartuni ilaasortatut Naalackersuisullu Siulittaasuattut Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap misissuinerata ingerlanerani kiisalu ataatsimiititaliap isumaliutissiissumminik saqqummiussinissaata tungaanut sulingiffeqarnissara qinnutigisimagakku. Misissuineq taanna pingaaruteqarpallaaqaaq, sammininneq uannuinaq tunngatinneqassapat, suliaq suliamilu pissutsit pingaaruteqarpallaaqaat taamaasiussanngikkuma. Taamaattumik eqqortoq ataasiinnaq tassaavoq, Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap sulinerata nalaani sulingiffeqarallarnissara, taamaasiornikkut suliap Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliami suliarineqarnerata nalaani sapinngisaq tamaat Inatsisartut eqqissillutik sulinissaat qulakkeerniarlugu.

Naalackersuisut Siulittaasuattut taarserlunga Kim Kielsen ivertinneqassaaq, tamannalu matumuuna nalunaarutigaara.

Taamatut oqaaseqarlunga ukiakkut ataatsimiilluarnissassinnik kissaappassi.

Qujanaq.